

PAGRINDINĖS GAIRĖS

KULTŪROS VERTYBĖMS PUOSELETI

ADOMAS VARNAS, Chicago, Ill.

Šis straipsnis buvo išdiskutuotas Kultūros Komisijos posėdyje, kurį Amerikos Lietuvių Bendruomenės Chicago Apygardos pirmininkas P. Gaučys buvo sukvietęs kovo 7 d. Lietuvių Auditorijoje. Rašinys buvo priimtas kaip tam tikras pagrindas Kultūros organizacijos statutui paruošti. — Red.

Mūsų politikos vairuotojai reagavimas į visokeriopai tragišką tautos kamieno padėtį anapus geležinės uždangos šian dien, atrodo, jau yra pakankamai išsiskristalizavęs ir apibūdintas pačius reikšmingiausius savo veiklos dėsnius. Jų vienas žymiausias yra — visų politinių srovių bei diplomatinio veiksmų solidarūs laikimasis vieningumo platformos viasoje tėvynės vadavimo veikloje.

Panaši vieningumo demonstracija turėtų būti didžiojo ramsčio ir mūsų kultūrinės veiklos dirvoje. Pavyzdingas susiklausymas ir vieningumo dvasia turėtų lydėti visus numatomos pasaukti gyveniman kultūros organizacijos žingsnius. Bet kurių skirtųjų jėgų ar krikolinių teisybių kardai turėtų būti padėti į šalį, suspenduojant bent tam tikram laikui, kultūrinį savitarpio grumtynių aštrumą tiek spaudoje, tiek ir viešose pasirodymuose. Tuo labiau neturėtų rasti vietos periodikoj blogai valdomo žodžio turnyrui. Vieningumo platformos pagrindai galėtų būti nusakyti šitaip. Šiuo metu yra būtinas visų išeivijoje turimų kultūrinių pajėgų visuotinis apjungimas, kurio uždavinys būtų sukurti jū galingesnio bei darnesnio kūrybinių galių pasireiškimo tam, kad būtų įmanoma sutelkti visuotinis plačiosios visuomenės dėmesys ties dviem vyriausiomis būdėnos būtinybėm:

1. Tėvynės laisvinimo tikslu ir

2. Tautos išsilaikymo tikslu. Tėvynės laisvinimo tikslas savo esme yra laikinos kategorijos reiškinys, betarpiškai priklausantis mūsų politinių organizacijų kompetencijai. A. L. Bendruomenė įsijungia į tėvynės vadavimo akciją netiesioginiu būdu. Ji įsipareigoja talkininkauti politikos vairuotojų veiklai, organizuodama, derindama bei puoselėdama ko plačiausiai įmanomai ir tiksliausiai nustatomą kultūrinį veiklumą visos mūsų išeivijos plotmėje bei apimtyje.

Antras vyriausias tikslas — tautos išsilaikymo reikalas, jau vien dėl lietuvių padermės negausumo, turės būti pastovinės kategorijos reiškinys. Šiandieną naujosios išeivijos nuovokoje jis teisingai tolyginamas su lietuvių išsilaikymo tikslu savo plačiausia prasme.

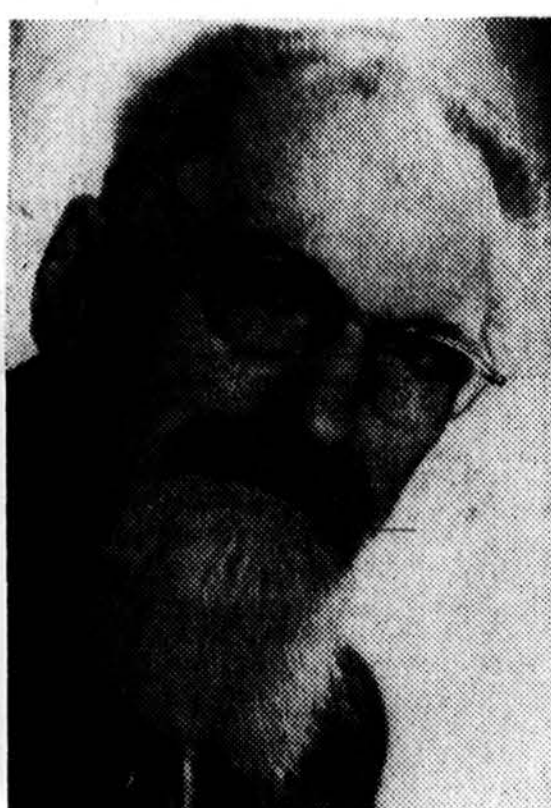
Siekdami šitų tikslų, Bendruomenės vadovybė ir susiorganizavę aplink vieną centrą visokių sričių kultūrininkų sambūriai ir pavieniai asmenys laikys savo misionierišką prievolę išvystyti čia visą įmanomą savo iniciatyvą. Kad toji iniciatyva susilauktų ko didžiausios sėkmės tiek lietuvių plačiojoje išeivijoje, tiek ir santykiuose su vietine bei kitų tautybių visuomene, jai privalu

apsisąsoti visaišališkai organizuota struktūra, įgalinancia vykdyti esamose sąlygose bei aplinkybėse —

1. jau ankščiau nusakytą veiklos vieningumą, savo ruožtu grindžiantį glaudų bendradarbiavimą visų su visais, 2. veiklos tikslingumą, su derintą su griežtai apibrėžtais vyriausiais dviem tikslais, 3. veiklos darnumą, leidžiantį išvengti iki minimumo bet kurių savitarpio prieštaravimų, bet kurio trynimosi tarp kultūrinių grupių ar sambūrių lygiai ir nesklaidumų santykiuose su B-nės vadovybe bei jos organais. Šią struktūrą turės smulkiai aptarti ir apibrėžti kultūros or-jos statutas.

Kokia galėtų būti kultūros or-jos apimtis?

Man atrodo, esamomis Amerikoje sąlygomis, reikėtų pradėti neperplačiausiai, bet ir nepersiaurai. Šiais laikais dvasinės kultūros baras itin erdvis ir jo paskiros dalys nėra ir negali būti palaidos, kaip kam gal atrodo. Paprastai jos

Adomas Varnas

turi ne tik itin gilią savitarpio vidaus sąsają, vadinamą gyvenamos gaidnės dvasia, bet ir savo galvosenos, jausenos bei vaizduosenos reikšlų išorės stilių. Todėl ir kultūrinės sienau tės darba, manding, turi stoti bent apilpinis šienpjūvių sąstacija, o ne atsitiktinai vienos — antros srities kirtėjai, kaip kad nūnai mūsųose yra.

Tuo tarpu į kultūros organizacijos sudėtį siūlau įtraukti bent dvejų pagrindinių kategorijų kultūrininkus, būtent: 1) tuos, kurie kultūros vertybės kuria; tai bus pagrindinių sričių menininkai bei grynėji mokslininkai, ir 2) tuos, kurie meno reiškinį vertybes ir mok slo žinias perteikia plačiajai mūsų visuomenei; tai bus įvairių sričių pedagogai, profesorai, mokytojai, žurnalistai, bibliotekų bei muzėjų organizatoriai, konservatoriai (palai kytojai) ir vedėjai.

Prašau dovanoti, šioj vietoj persiai mažas nukrypimas; kai kam atrodo, kad mokytojus būtų geriau kol kas palikti nuo šaliai, kitaip sakant — tiesio gijoje susiklausomybėje su A. L. Bendruomenės vadovybe. Aš laikaisi kitokios nuomonės. Mokytojai yra plačiame sąlytyje su jaunąja karta, visuomet linkusia jautriai miklinti gyvenimo pulsą. Jaunuomenės vaidmenį kultūros baruo se pravartu sieti su geriausiu talkininkavimu viešose kultū

Marija Aukštaitė

Šilužis

Vai užia šilužis, vai rauda žaliasis...
Viršunėm linguoja virš kapų, kapų...
Nuo šakelių kranta ušarėlės rasos,
Visi medžiai gaudžia gedulų varpų.

Čia pragaras šiluži pro jų žalias kojas
Ir žemę pravėręs užplukdė krauju...
Oi matė žaliasis, ko dar neregėjęs,
Kaip giltinė švaistės kruvinu kirviu.

Šalna

Sakalai, nulėkit į tą žalių šilą,
Sakalai, nuneškit mano vainikus.
Juos pažys rauduoklės pašventins krapylais,
Apjuos mano brolių palaikus šventus.

O, kukuok, gegute, už motinos raudą,
O, kukuok, vaiboji, sopuliu mamū...
Mano pėdos sunkios kelių nesuranda,
Neišbrenda skausmo, apgulto šalny.

Šalnos man po kojų, šalny marių marios...
Apkrėto man plaukus šarma blazgana.
Mano laisvės takui, keliai užsidarę...
O širdy tiek rožių! Kad ne ta šalna...

riniuose užsimojimuose. Toks talkininkavimas jai pačiai pasidaro naudingomis patyrbomis bei pasirodymu visuomenei gyvenimo atečiai. O ką besakytų apie pačius mokytojus — švietėjus. Numatomoji kultūros organizacija ne bus kokia uždara, kabinetinio ar grynai laboratorinio tipo įstaiga. Jos vyriausias uždavinys ne tik krauti, bet ir skleisti kultūros žiedus ko plačiausios visuomenės grožio pajautimui tenkinti. Mokytojai pasigaudami gyvojo žodžio galios, pasidaro čia nepa mainomi kultūrinės šviesos skleidėjai. Todėl jie privalo būti organiška susiję su kultūros organizaciniu centru.

Grįžkime dabar prie pirmame punkte pažymėtų kultūros vertybių kūrėjų — menininkų ir mokslininkų. Smulkiau aptarkime pagrindines meno sritis ir jų šakas, kurias jau nuo šiandien patartina įrašyti į kultūros organizacijos sudėtį, būtent:

1. Grožinės literatūros atstovai — poetus, dramaturgus, romanų bei novelių rašytojus; 2. Teatralus — dramos, operos ir baletu meno reiškęjus, režisiorius, deklamatorius; 3. Muzikus — kompozitorius, simfoninių orkestrų bei operų dirigentus, dainininkus solistus, solistus instrumentalistus, meninio lygio ansamblius, chorus bei instrumentinius orkestrus, jų vedėjus ir dirigentus;

4. Plastinio meno kūrėjus arba dailininkus — tapytojus, skulptorius, grafikus, architektus, dekoratorius, keramikus ir grožinių audinių bei mezginių kūrėjus.

5. Grynojo mokslo atstovus. Svarbiausią poziciją čia teks užimti visų šakų lituanistams — lietuvių kalbos, literatūros, tautotyros, Lietuvos proistorės, istorijos, geografijos, geologijos, hidrologijos mokslininkams.

Ar šita organizacija būtų pavadinama Kultūros Taryba prie A. L. B-nės Chicago Apygardos ar kuriuo kitu savarankesniu vardu, tatau nesudarytų esminės reikšmės skirtumo. Svarbu pačios veiklos dvasia, kuri, be vieningumo, tikslingumo bei darnumo žymių, turėtų dar spindėti kiekvieno bendradarbio giliu pasitikėjimu pasiimtos veiklos tikslingumu ir

nuoširdžiu jaunatvišku entuziazmu jos vykdyme. Entuziazmas daro lietuvių galingą. Be entuziazmo lietuvis yra lėpšis arba kurmis.

Plastikų skyriaus veiklos planas 1953 metams

Pasiremdamas šiomis metmeniška aptartomis gairėmis kultūriniam uždaviniam puoselėti, noriu čia pridėti ir keltą konkretesnių pasiūly dailė kultuivuoti.

Plastikų skyriaus veikla pirmasiais metais galėtų pradėti vystytis pagal šitokį planą:

1. Dviejų dailės kūrinių parodų parengimas Chicagoje. Viena jų apimtų visas augščiausiai nusakytas plastinio meno šakas ir visus senosios bei naujosios išeivijos lietuvių dailininkus, išsibarsčiusius po visą pasaulį. Antroji būtų skirta vieno kurio dailininko kūriniam parodoti visuomenei, jei toks lietuvis dailininkas atsirastų.

2. Vienuolikos premijų pasikirstymas už geresnius, parodos atrinktus kūrinius, atseit: 4 premijos tapytojams, 2 — grafikams, 1 — skulptoriams, 1 — architektams, 1 — dekoratoriams, 1 — keramikams ir — grožinių audinių bei mezginių kūrėjams.

3. Keturių stipendijų paskyrimas gabesniems, dailę studijuojantiems asmenims.

Nuo to laiko, kai aš pažinau giliąją pasaulio ir žmogaus istorijos prasmę, aš asmeniškai neturiu nei mažiausios abejonės dėl Kristaus prisikėlimo, ir visi priekaištai tam dalykui, savo nepagrįstumu, tik sustiprina mano tikėjimą. — V. Solovjov laiške Tolstojui.

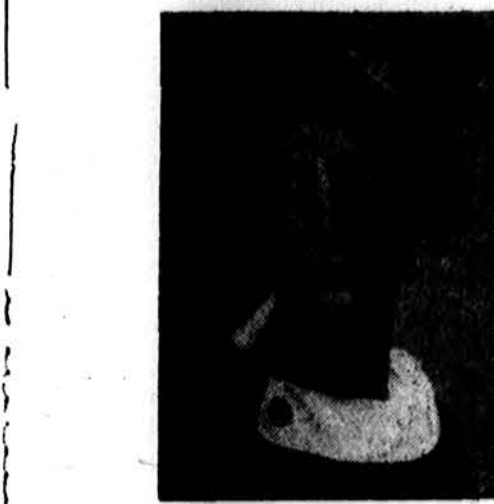
A. Varnas

● Vydūnas specialaus testamento lietuvių tautai nepaliko. Tik visai trumpas testamentas tebuvo rastas; juo pavėdė jo turto padalinimą įvykdyti iš Tilžės kilusiai Kikštaitytei. Raštus, knygas ir kitą Lietuvą liečiančią medžiagą pavėdė E. Simonaitiui. Apie tai E. Simonaitį buvo atsiėmusęs prieš porą metų ir pareiškė, kad juo pasitiki. E. Simonaitis tą palikimą perėmė kovo mėn. 11 d. Jis bus nuvežtas į Diep holą, kur jį peržiūrės ir surūšiuos komisija, sudaryta iš Vasario 16 d. Gimnazijos direktoriaus A. Giedraičio, mokytojo Jurkaičio ir Maž. Lietuvos atstovo Subaičio. Visą medžiagą tada norima perduoti Rašytojų Draugijai. Yra rankraščių, paruoštų daugiasiai vokiečių kalba, nes lietuviškiems lengviau buvo surasti leidėjus, tie neužsigulėjo.

Vydūnas visą laiką vedė dienyną, jo yra gana daug sąsiuvinų, bet užrašai nelengvai išskaitomi, juose daug sutrumpinimų. Vysdėlo — d'enyas bus bene vienas iš pačių svarbiausių iš pasilikusių rankraščių. Paskutinis įrašymas yra vasario 17 d., taigi trys dienos prieš mirtį. Dalis įrašo: "Rym. su gsm. ir šv. žd. ir mid. už žmones ir tautą bei artm.". Vydūno kūnas taip palaidotas išmūrytoj duobėj, kad bus nesunku jį palmti grįžtant į Lietuvą. E. Simonaitis planuoja kreiptis į Lietuvių Dailininkų Draugiją, kad padarytų pamin klui projektą, o visuomenę — aukų paminklui pastatyti.

● Apie paskutines Vydūno valandas E. Simonaitis mums rašo: "Aš buvau dar vasario 20 d. apie 10 val. 30 min. Vydūną lankyti. Pasilikau tik po višą minutę, nes sakė, kad esąs labai silpnas. Kitą dieną žadėjau vėl ateiti, bet vasario 21 d. iš ryto atėjo Kikštaitytė man pranešti, kad vakare Vydūnas mirė. Jis iki mirties buvo labai sąžiningas. Laikraščiai buvo prašę jo straipsnių, kuriuos jie norėjo talpinti mintint Vydūno 85 m. amžiaus sukaktį. Vasario 20 d. po pietų jis turėjo beveik 41 laipsnį Celsijaus (Fahrenheito būtų apie 105). Jis norėjo būtinai atsiųkti ir laiškus sutvarkyti išsiuntimui, bet šeiminiškė neleidė. Pas šeiminiškę atėjo žmogus, dėl to jį Vydūno kambarį trumpam apleido. Sugrįžusi rado jį prie lovos pagriuvusį. Matyti, buvo jėgas pervertindamas savo atsikėles ir prie stalo prieiti jėgų neturėjo. Grįždamas buvo prie lovos kiek nosį susiėdęs. Įkeltas į lovą tuoj ir mirė. Tai buvo 17 val. 40 min. (5 val. 40 min. p. p.)."

● Marija Augštaitė, viena iš pirmųjų lietuvių Kanados lietuvių poečių. Gimusi Stanačiūose, Garliavos valsčiuje, Radkevičių šeimoje, ištėkėjusi už Navikėvičiaus (jau mirusio). Nuo 1930 metų gyvena Kanadoje, bendradarbiaudama Amerikos ir Kanados lietuvių spaudoje, kurį laiką redagavo "Nepriklausomą Lietuvą", yra sukūrusi gražių belestristikos dalykų ir eilėraščių, paruošusi eilėraščių rinkinį. Jos kūryboj vyrauja patriotiniai, religiniai motyvai bei gilūs skausmo pergyvenimai, atsiradę ypač ryšium

M. Aukštaitė

su jos sūnaus, kovojančio partiioto, žuvimu okupacijoje. Jos antras sūnus yra Anrijonas, kunigas, dabar gilinąs studijas Romoje.

● Igno Šeinius, veikalas "Raudonasis tvanas" jau pasiekė platintojus. Knyga papuošta nesudėtingų linijų, bet ryškiu ir prasmingu dail. P. Lapės viršeliu, turi 327 puslapius, išleista New Yorke; atspausa (2,000 egzempliorių). Patrijos spaustuvėje, Vertimas iš švedų kalbos atliktas paties autoriaus. Stepas Zobarskas įžangos žodyje primena, kad jau nuo 1916 m. Ignas Šeinius Stockholmė įsijungė į kultūrinį gyvenimą. Jau sekančiais metais buvo išleista jo knyga apie mūsų kultūrą: "Litauisk kultūr". 1919 metais I. Šeinius buvo Lietuvos pasiuntinybės sekretorius Kopenhagoje, o už poros metų jau tapo Lietuvos pasiuntiniu Helsinkyje. Nuo 1923 iki 1927 m. atstovavo Lietuvą visose Skandinavijos valstybėse, vėliau buvo "Liet. Aidu" vyr. redaktorius, Klaipėdos krašto gubernatūros kultūros reikalų patarėjas, o nuo 1939 metų — Lietuvos Raudonojo Kryžiaus atstovas Vilniuje, kur jis rūpinosi pabėgėliais. Nuo čia ir prasideda jo atsiliminų knyga apie sovietų okupaciją Lietuvėje, lyg literatūrinis dienoraštis, apimantis laikotarpį nuo 1939 m. spalio 29 d. iki 1940 metų rugpjūčio 22 d., kada autorius pasiekė Švediją. Tais pat metais per šešias savaites I. Šeinius ir parašė švedų kalba šį savo "Raudonąjį tvaną". Veikalas turėjo tokį pasisekimą, kad jau 1941 m. buvo išverstas į danų kalbą, o po metų — į suomių.

Suomių vyriausybės pakviestas autorius važinėjo po jų šalį su paskaitomis.

Po to sekė nauji I. Šeinius veikalai: Stebuklo belaukiant (1942), Raudonoji kėlionė (1943 m.; kėlionė po Rusiją). Lietuviškai I. Šeinius yra išėjęs Vasaros vaišės, Bangos siaučia, Kuprelis, Siegfried Imerselbe atsinaujina, Aš dar kartą grįžtu.

● Kazys Develkis, parašęs 1303-čio inžinerijos pulko istoriją "The Eager Beaver Regiment" buvo The International Mark Twain Society pakeltas į jos garbės narius. K. Develkis dirba prie "Margučio".

● Kazimieras Čibiras ir toliau uoliai bendradarbiauja Pietų Amerikos spaudoje. Vasario 16 d. proga jo pastangomis Montevideo mieste išeinąs laikraštis "El Dia" įsidėjo Vilniaus, Kauno ir lietuvių būrio vaizdus ir aprašymą apie Lietuvą. "El Diario Espanol" pirmame puslapyje įsidėjo jo aprašymą apie Lietuvos kovas: "La grande lucha de Lituanía". Dienraštis "El Dia" spausdina K. Čibiro (C. Verax) straipsnių seriją apie tai, kas dedasi už geležinės uždangos. Mus pasiekęs to dienraščio lapas turi tos serijos numerį 173.

● Technikos Zodis, technikos darbuotojų mėnesinis laikraštis, leidžiamas Chicagoje, pradeda trečius metus. Jo jau išėję 23 numeriai ir juose savo raštais dalyvavo apie 20 įvairių autorių, kaip pats žurnalas sakosi, iš viso žemės rutulio: nuo JAV iki Naujosios Zelandijos, nuo Stockholmo iki Buenos Aires. Redaguojamas sumaniai, duoda daug informacijos apie mūsų inžinerių organizuotą veikimą, technikos naujienas, naujus leidinius. Adresas: 1616 So. Christiana ave., Chicago 23, Ill.

● Eduardas Pašaitis, anksčiau stipriai reiškęsis tarptautiniame studentų sąjūdyje, šiuo metu susikoncentravo į savo studijas, kurias tęsia Vokietijoje. Studijuoja teisę ir ekonomiką, tik turi nemažą sunkumų su lėšomis. Jo adresas: E. Pašaitis, Breuningsstresse 15 I, (14b) Tuebingen, Neckar, Germany. Jo žmona yra džiovininkų sanatorijoje, o jis pats, būdamas studentu, dar turi aprūpinti 5 metų sūnelį.

● Jonas Aistis, apsigyvenęs Brooklyne ir dirbdamas Lietuvos Laisvės Komitete turi užsiėmimą, kurs arčiau širdies, tačiau ne tiek daug laiko lieka, ypač, kad atliekamu nuo darbo metu dar giliau anglų kalbos studijas Columbia Universitete.

● Bendradarbius maloniai prašome nerašyti ilgų straipsnių. Dienraštis pirmon eilėn turi plėsti informaciją; ilgos studijos yra daugiau žurnalų dalykas. Straipsnyje dvejų, trijų puslapių (mašinėle) jau daug ką galima pasakyti ir laik raštį tada lengviau palaikyti įdomų visiems, o ne siaurai specialistų grupei.

● Pasaulio Lietuvių Archyvas užima penkis stambias spintas šv. Kazimiero seserų rūmuose 2601 W. Marquette road, Chicago 29, Ill. Archyvą tvarko direktorius V. Liulevičius.

● "Raudonasis siaubas" — pabėgusio sovietų karininko nupasakojimai apie okupuotosios Rytų Vokietijos ir apskritai apie Tarybų Sąjungos gyvenimą — netrukus išeis iš spaudos.

● Prof. A. Paplauskas-Ramūnas pradėjo skaityti lyginamąją kalbotyrą ir lietuvių kultūros istoriją naujai įvestuose Baltologijos kursuose Montrelio Universitete.

● A. Mažulis paskutiniu laikotarpiu gilinosi į senovės lietuvių laidojimo papročius, tuo reikalu gausiai surinkdamas įdomios medžiagos.

Tautosakiniai motyvai dailiojoje literatūroje

DR. JONAS BALYS, Washington, D. C.

Ne naujas dalykas yra tautosakiniai ir mitologijos motyvų panaudojimas rašytojų kūrinio se. Ši tradicija siekia daugiau kaip šimtą metų. Mitologines temas naudojo savo poezijoje L. Rėza (poemų rinkinyje „Prute-nia“), Jordanes, Kraševskis („Vi tolio raudoj“) ir eilė kitų dau-giau ar mažiau žinomų rašytojų. Tačiau tautosakinių siužetų pa-naudojimas anuomet buvo gry-nai paviršutiniškas: būdavo pa-imami mitologiniai vardai, tikri ir pačių sugalvoti, pasigaunamas vienas kitas legendarinis siuže-tas ir Dievaži kas iš jų padaro-ma. Visa tai rodo, kad buvo nu-jautimas, gera valia, tačiau trū-ko įsigilinto tautosakinės kū-rybos dvasia, nemokėta pagauti jos nuotaikos, kadangi pati me-džiaga tebuvo mažai pažinta. Tik gilius tautosakos pažinimas, įsi-jautimas į ją gali kūrėjui su-teikti naujų idėjų, praturtinti jo stilių ir kalbą. Paviršutinišku-mas ir čia yra pavojingas daly-kas, nes tuojau pajunti, kad tau-tos kūryba augščiau stovi, rašy-tojas jai iš tolo nepriklįsta, tad lieka neįdomas ir nereikšmin-gas. Juk originalas visada yra įdomesnis, negu jo kopija, daž-nai dar labai nevykusi.

Krėvė, Boruta, Kaupas

Laikas bėgo, vis daugiau buvo surinkta ir atspausdinta mūsų tautosakos, daugiau ji buvo skai-toma, tyrinėjama, gilindamasi į jos turinį ir stilių. Tada ir susi-laukėme tikrai augštos vertės li-teratūrinį kūrinių, V. Krėvės „Dai navos šalies senų žmonių pada-vimus“. Atsirado nemaža pagėb-džiotojų, tačiau toli gražu jam nepriklįsta.

Vėl praėjo keliasdešimt metų, audrų ir karų sukuryje pasirodė pavergtė tėvynė K. Borutos „Baltaragio malūnas“, kuris jau galima gretinti su garsiaisiais Dainavos padavimais, nors jo sti-lius ir ne toks puošnus. Tačiau čia randame kitą džiuginantį ypatumą: Boruta nenuršė nei vienos legendos iš kurio tauto-sakos rinkinio ar iš žmonių lūpų, jis pats kūrė, tačiau taip gerai buvo pagavęs tautosakos dvasią, taip giliai su ja susigy-venęs, kad skaitydamos jo per-dėm originalų veiklą jauti ge-rai pažįstamų atomų visiškai naują junginį, — žinomi dalykai perteikiami visai naujai ir sa-votiškai. Tą ir yra kaip tik tas, ko iš gero kūrėjo tikiesi su-laukti.

Juliusas Kaupo originalių pa-sakų rinkinys „Daktaras Krips-tukas pragare“ irgi turi tautos-a-kinių motyvų ir veikėjų: čia ran-dame užburto karalaitę, velnią, raganas ir kt. Pasakos parašy-tos originaliai, patraukliai, jos sujdomina skaitytoją, kuris tuo-jau pajunta, kad čia nėra „liau-dies pasakos“, o visdėlo daug kas yra iš mums jau gerai pa-žįstamo pasakų pasaulio. Raga-

na Brumbienė ir pragaro Belze-tosakos ir mitologijos motyvų toks velniūktis Juoduodegis jau visiškai kitoks, negu liaudies kū-ryboje: pragare jis buvo visai padorus sutvėrimas, sugėdo tik Rėza (poemų rinkinyje „Prute-nia“), Jordanes, Kraševskis („Vi tolio raudoj“) ir eilė kitų dau-giau ar mažiau žinomų rašytojų. Tačiau tautosakinių siužetų pa-naudojimas anuomet buvo gry-nai paviršutiniškas: būdavo pa-imami mitologiniai vardai, tikri ir pačių sugalvoti, pasigaunamas vienas kitas legendarinis siuže-tas ir Dievaži kas iš jų padaro-ma. Visa tai rodo, kad buvo nu-jautimas, gera valia, tačiau trū-ko įsigilinto tautosakinės kū-rybos dvasia, nemokėta pagauti jos nuotaikos, kadangi pati me-džiaga tebuvo mažai pažinta. Tik gilius tautosakos pažinimas, įsi-jautimas į ją gali kūrėjui su-teikti naujų idėjų, praturtinti jo stilių ir kalbą. Paviršutinišku-mas ir čia yra pavojingas daly-kas, nes tuojau pajunti, kad tau-tos kūryba augščiau stovi, rašy-tojas jai iš tolo nepriklįsta, tad lieka neįdomas ir nereikšmin-gas. Juk originalas visada yra įdomesnis, negu jo kopija, daž-nai dar labai nevykusi.

Mazalaitė ir Švaistas

Nelės Mazalaitės „Gintariniai vartai“ stengiasi perteikti ste-buklingąją legendų nuotaiką. Ne visos tos legendos yra vienodai stipriai legendiškos, tačiau kai kurios jų tikrai už širdies tve-ria. Pavyzdžiui, klastingo prie-šo nukautojo partizano vėlė dan-guje šaukiasi pagalbos savo draugams ir žudomai tautai, ir į-vyksta stebuklas: šv. Kazimie-ras nužengia žemėn ir stoja žu-vusio partizano vietoj. Mazalai-tės legendos tarsi sako: gerbia-mieji, nesistebėkite, čia nėra joks stebuklas, taip tikrai atsi-tiko ir taip turėjo atsitikti. Ta pati nuotaika dvelkia ir iš liau-dies legendų.

Pagalau Juozo Švaisto „Pet-ras Širvokas“ yra jau grynų liau-dies pasakų pynė. Jos sudėliotos, kaip mozaikinis paveikslas ir įspraustas į šokių tokių rėmus — vieno baudžiauninko gy-venimo istorija. Žinoma, tai jau yra pats lengviausias būdas pa-rašyti knygą. Tiesa, taip sudė-s-tytos pasakos gal ir įdomiau skaitytų, negu grynai tautosaki-nis rinkinys. Jeigu tokį kuklų tikslą autorius turėjo, tai rei-kia pasakyti, kad jis pavyko ne-blogai: visokiausios pasakos, rimtos ir juokingos, magiškos ir realistiškos, slenka pro skaityto-jo akis, kaip marginių paroda. Be reikalo tik autorius pasenusį Širvoką stebuklingai atjaunino ir pasiuntė naujų nuotykių jies-koti, tuo būdu dirbtinai sudary-damas progą pridėti dar kelias romantiškas pasakas. Tai jau nelabai gerai dera: tikrų pasakų herojai visados yra jauni ir pa-sakiškų gražuolių ten neapgau-dinėja atsiauninę seniai.

Tokių būdu matome, kad tau-tosakiniai motyvai rašytojams gali duoti naujų temų ir idėjų, gali praturtinti mūsų literatūrą. Tiesa, nevienodi esti vaisiai, nes ir tie patys daigai vienoje dir-voje vėšliau auga, kitoje tik skursta.

PERKRAUSTAU BALDUS
VIETJE IR IS TOLIMESNIU
DISTANCIJU
TURIS ILGA PATYRIMA
JUOZAS NAUJOKAITIS
6819 So. Rockwell Street
CHICAGO 29, ILL.
Tel. Walbrook 5-9209

Neatsiliepus skambinti LA 3-9754

Perkame arba imame komi-san pardavimui naudotas lietu-viškas knygas, žurnalus, laik-raščius, gaidas, paveikslus ir plokšteles (records).

Turime taip pat didžiausi pa-sirinkimą liet. spaudos ir pa-sto ženklų. Knygynas atdaras: darbo dienomis ir sekmadieniais nuo 14-21 val., šeštadieniais nuo 9-21 val.

M. ZABLOCKAS
3322 S. Halsted St.
Chicago 8, Ill.
Tel. CLiffside 4-7160

DEMESIO T. V. SAVININKAI

Mes patalsome visokių išdirbysčių ir modelių televizijos. Dienomis ir va-karais aptarnavimas. Tikimam techni-kai ir priemonės kainos.

PACKARD TELEVISION
Ontario 2-3283

TELEVIZIJOS, RADIO IR FONOGRAFAI

GERA NUOLAIDA
Garantija — Išsimokėjimai
APARATŲ SUTAISYMAS
dirbtuvės ir namuose atliekamas prietaisų inžinerių. Sąžiningas ir geras aptarnavimas garantuojamas.

DAINA
TELEVISION
sales-service
3120 S. Halsted — DA-6-6887

Dr. Vytautas Avižonis, M.D.

AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS

30 E. 60th St. New York City

Valandos: 10-12 ir 2-4 p. m. ir 6-8 p. m.

12 Shore Lane, Bay Shore, L. I.

Dr. Donald F. Alexander

KOJŲ SPECIALISTAS

1347 So. 56th Ave., Cicero 50, Ill.

Prėlimo valandos: Pirmadienį ir an-tradienį nuo 10 iki 12 p. m. ir 2-4 p. m.

Kitomis dienomis susitarimą

3430 South Halsted Street

SAUGESNĖS VIETOS TAUPYMOI

niekur nerastis. Kiekviena saskaita yra apdrausta iki \$10,000.00. Penkiosdešimt penki metai patyrimo ir draugiško aptarnavimo.

STABAS KALBA LIETUVISKAI

DISTRICT SAVINGS

and LOAN ASSOCIATION

3430 South Halsted Street

SAUGESNĖS VIETOS TAUPYMOI

niekur nerastis. Kiekviena saskaita yra apdrausta iki \$10,000.00. Penkiosdešimt penki metai patyrimo ir draugiško aptarnavimo.

STABAS KALBA LIETUVISKAI

DISTRICT SAVINGS

and LOAN ASSOCIATION

3430 South Halsted Street

VLADAS ŠIMAITIS

Real Estate
3452 So. Halsted St.
Chicago 8, Ill.
Tel. Yards 7-8333
Bishop 7-0480

Namų pirkimas, pardavimas, nuoma, nuomos sąlygos, dokumentai, valdymas, paskolos. Perrašiniai, vertimai, pajamų mokesčių pareiški-mai, numų pakėlimai, blankai, im-gracijos ir natural. pagalba.

TELEVIZIJOS

IR RADIO

APARATŲ TAIŠYMAS

Sąžiningas ir garantuojamas darbas

DARBO VALANDOS: 6 v. ryto — 10 v. vak. šeštadieniais: 8 v. ryto — 10 v. vak.

M. RIMKUS, 4119 So. Francisco

Telef. YA 7-1099

PARDUODAME ANGLIS IR PEČIAMS ALIEJŲ

PERKRAUSTOME BALDUS

Patarnaujame gerai ir pigiai

STASYS FABIJONAS

2146 SO. HOYNE AVE.

Tel. Virginia 7-7097

SIUVAMOS MASINOS

ir RASOMOS MASINELĖS

gaunamos geriausiomis sąlygomis

ARCHER SIUVIMO CENTRE

4170 S. Archer Bishop 7-1045

Perka, taisy, elektrifikuoja

Vestuvinės Nuotraukos

Aukštos Rūšies Fotografijos

Mūsų Specialybė

Precin Photo Studio,

Inc.

EDVARDAS J. ULIS, Sav.

4068 Archer Avenue

Telefonas Virginia 7-2481

Perskaityt „Draugą“, duokite

ji kitiems pasiskaityti.

DR. JONAS VALAITIS

Gydytojas ir chirurgas

4038 So. Archer Ave.

VAL: pirmadienį, trečiadienį, ir penktadienį 8:30-10 p. m.

Kitomis dienomis susitarimą

Tel. ofiso YA 3-8060, rez. CO. 4-1187

DR. Z. DANILEVIČIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

10748 So. Michigan Ave.

VAL: (išskyrus šeštadienį ir sekmadienį) nuo 1 iki 4 p. m. ir 7-9 v. vak.

Ligonius priima tik pagal susitarimą

Rezid.: 10838 So. Wabash Ave.

Tel. ofiso VI 7-0600, rez. VI 7-7308

DR. BR. GAIZIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(Spec. moterų ligos ir akušerija)

4055 Archer Ave.

Kampus Archer ir California Ave.

VAL: 2-4 p. m. ir 6-8 v. vak.

Išskyrus sekmadienį.

Tel. ofiso YA 7-1166, rez. DA 6-1126

DR. J. GUDAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

756 West 35th Street

(kampus Halsted ir 35-tą gatvę)

VAL: 1-4 p. m. ir 6:30-8:30 p. m. kasdien išskyrus trečiadienį. Atidaro šeštadieniais 1-4 val.

TELEFONAI

Ofiso Filmore 3-2007 Buto Columbus 1-6190

DR. K. JABLONSKIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

154 North Broadway

MELROSE PARK, ILL.

Val. 6:30-9 val. vak., išskyrus sekm.

Ofiso Grovehill 6-4020

Residenčios Hilltop 5-1560

Dr. Alexander J. Javois

(JOVAISAS)

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2423 West Marquette Rd.

VAL: 2-4 p. m. ir nuo 7-9 v. vak.

Trečiadienį ir sekdadienį pagal sutartį

Tel. ofiso PR 6-3838, rez. RE 7-9199

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(LIETUVIS GYDYTOJAS)

2500 West 63rd Street

VAL: kasdien nuo 2-4 p. m. ir 7:30 iki 9 val. Trečiadienį ir sekdadienį

Grovehill 6-1595

DR. ALDONA A. JUSKA

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE

PRIĖIMŲ AKINIUS

Valandos: 9-12 ir 7-9 v. vak. pagal susitarimą išskyrus trečiadienį

2422 West Marquette Rd.

DEMESIO!

Reikalaukite pas visus knygų pla-tintojus tik ką iš spaudos išėjusio P. Aibelio istorinio romano

Žemaičių Krikštai

apie kurį skaitytojų atsiliepimai kuo geriausi. Negaudami vietoje, idėje Money Order, kreipkitės laišku į V. Malakauską, 10716 So. Wabash Ave., Chicago 28, Ill. Knyga 422 psl., drobės viršelis, kaina \$3.50. Platintojams, užsa-kantiems nemažiau 10 egz., du-da nuolaida.

SOPHIE BARGUS

RADIO PROGRAMA

Iš WGCS Stoties — Banga 1390

PIRMADIENIŠKAI PINKTAD.

8:45 iki 9:30 val. ryte

SEKAD. 8:30 iki 9:30 ryte

PIRMADIENIO vak. nuo 7-8 v.

Sekmad. 9:00 al. ryte iš stoties

WOPA — 1490 kil.

7121 So. LOCKWELL ST.

Chicago 28, Ill. HEMlock 4-2413

DR. JUZĖ AGLINSKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ

Valų ir moterų ligos

5159 South Damen Avenue

Medicine and Surgery Building

Val: antr. 9-11 ir 7-9 p. m. pirm., treči., penkt. 10-12 p. m. Sešt. 10-12

Ofiso tel. PR 6-7500

Namų tel. TR 4-1765

Tel. ofiso HE 4-0699, rez. RE 6-7333

DR. ANTEANAS ALEKNA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1957 W. Garfield Blvd.

VAL: 1-4 ir 6-9

Seštadieniais nuo 12 iki 4 val. p. m.

Išskyrus ketvirtadienį ir sekdadienį

Tel. ofiso ST 3-2320, rez. HE 4-4039

DR. JONAS BAKŠYS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

745 West 7th St.

Rez. 6953 Washenau Ave.

Val: pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, ir penktadienį 2-4 p. m. ir 7-9 vak.

Trečiadienį ir sekdadienį 2-4 v. p. m.

Tel. ofiso VI 7-6583, rez. RE 7-7868

DR. BIEZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2201 West Cermak Road

VAL: 1-3 p. m. ir 7-8 v. vak.

Trečiadienį ir sekdadienį ofisas uždarytas

Seštadienį tik nuo 1-8 val. popiet.

Rezid. 3241 W. 68th PLACE

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. HE 4-2324

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street

Val. Pirm., ketvirt., penkt. 1-4 ir 7-9

Antr. 1-6, treči. ir sekd. pagal sutartį

Kitomis dienomis susitarimą

Val. ir rezidencija — Yards 7-8266

ir Yards 7-7410

DR. JONAS VALAITIS

Gydytojas ir chirurgas

4038 So. Archer Ave.

VAL: pirmadienį, trečiadienį, ir penktadienį 8:30-10 p. m.

Kitomis dienomis susitarimą

Tel. ofiso YA 3-8060, rez. CO. 4-1187

DR. Z. DANILEVIČIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

10748 So. Michigan Ave.

VAL: (išskyrus šeštadienį ir sekdadienį) nuo 1 iki 4 p. m. ir 7-9 v. vak.

Ligonius priima tik pagal susitarimą

Rezid.: 10838 So. Wabash Ave.

ATSIMINIMAI IR MAIRONIS

DANUTĖ LIPCIOTĖ, Chicago, Ill.

Motto: "Žmogus taip yra ištroškęs nepaprasto, stebuklingo, pranašiško, jog yra pasiryžęs užmerkti akis priešais netikslumus" (M. Vaitkus. Aidai, 1952 m. Nr. 5, psl. 206).

Kritika apskritai yra opus veiksnys žmogaus gyvenime. Nesvarbu, ar ji ties tavo asmeni, tavo gyvenimo būdą, ar tavo kūrybą. Jei kritika teisi ir objektyvi, žmogaus dvasia, jos supurtinta, neišsimuš iš pusiausvyros ir nepajutęs moralinės skriaudos, kils augštin. Priešingai, jei kritika pasuks tendencijos keliu, pernelyg subjektiviai ar iškreiptai vertindama daiktus, reiškinius bei faktus, — darys daug žalos ir net kritikuojamam asmeniui skriaudos.

Ne vien kritika vykdo vertinimo darbą. Faktų bei reiškinų konstatavimas tam tikrojo plotmėje įvertina asmenis ar jų kūrybą, patiekia juos visuomenei vienaip ar antraip nušviestus.

Atsiminimai gi yra kūrybos sritis, turinti negėdijamą subjektivitymo atspindį. Literatūros istorija žino daugelį rašytojų memuarus, kurių tik dalis galėjo turėti istorinės reikšmės dėl savo nekritiškumo.

Iš kur išplaukia toji kritiškumo stoka atsiminimuose?

Atsiminimai paprastai nerandami asmeniui (apie kurį kalbama) gyvam esant. Vengdama jį kompromituoti patiekiant faktus bei žinias, kurios gali būti jam nemalonios arba priešingai — pernelyg jį augštinančios, jo savimeilę glostančios. Atsiminimai rašomi praėjus gerokam laikui tarpui, kai iš viso galimi patikrinti teigimai tampa neįmanomu dalyku. Atsiminimai daugeliui nuotikos impulsas, susijęs su giliu simpatijos ar antipatijos jausmu aprašomiems faktams. Galimas ir objektyvus faktų perdavimas, kritiškai ir atitrauktai nuo rašančio asmens bent kokių tendencijų. Tačiau, atsiminimus rašant yra slidus kelias suliejant gyvenimo vaizdą aprašomojo asmens su savojo, pačiam atsistoti pirmąją jo rolę.

Naujausieji atsiminimai apie Maironį

Lietuviškoji Amerikos visuomenė turėjo progos skaityti M. Vaitkus atsiminimus apie Maironį. Jų geras pluoštas tilpo "Draugo" kultūriname priede, taip pat "Aidu" 1952 m. Nr. 5 ir "Šv. K. Aidų" 1952 m. balandžio mėn. M. V. atsiminimai liečia daugumoje Maironio asmenį, galvosena, mažiau jo kūrybą, tačiau ir čia randame keletą drąsių ir naujų teigimų bei aluzijų. Visi M. V. atsiminimai apskritai, lygiai ir pastarieji apie Maironį, parašyti lengvu, patraukliu stiliumi, faktai nesulipdyti, bet darniai supinti ir, rodos, vieni išplaukia iš kitų, pasakojimas įsateikia ir pagauna, teigimai perduodami tokia forma, kad skaitytojas lieka įtikintas. Skaitydamos betgi junti, kad rašančiąs kuria. Kur reikia paspalvindamas ryšiau, kur reikia mėsdomas ne tiek ryškų toną. Viso to išvadoje, perskaitęs visus M. V. atsiminimus apie Maironį, pamatai prieš save visiškai naują, daug kur nuostabią svetimą ir pažinusi dainių iš arti — netikslų jo vaizdą. Tų faktų šviesoje ir drįstu grįžti prie M. V. atsiminimų apie Maironį. Tas visas mano darbas būtų nereikalingas, jei gyventume Lie-

tuvoje nepriklausomą gyvenimą, kur tiek senesnioji, tiek jaunesnioji karta, lengvai galėtų faktus patikrinti, kur tiek gimnazijose, tiek universitetuose turėtų progos Maironį pastidijuoti, pasiteirauti, ir apie jo kūrybą, ir apie jį patį neklaidingą nuomonę susidaryti. Nūdienos gyvenime absoliuti visuomenės dauguma tenkinasi perskaite vieną kitą straipsnį. Jaunuomenė gi, neturėjusi progos ankstyvesnėms studijoms, iš tų straipsnių kuria sau Lietuvos ir lietuvių kūrėjų vaizdą bei charakterius, priimdama juos tokius, kokius rašantieji parodo. Vadinasi, mes esam atsakingi, kad duodamos žinios būtų tikros ir kritiškai patiektos.

Maironio išvaizda

Ar yra kas prikiština M. V. atsiminimų sukurtam Maironio vaizdui? Taip. Jau vien Maironio

Maironis

nio išvaizda nutapoma persūdytai. Maironis buvo stambių kaulų, bet niekad nebuvo jis toks "apskritų apskritas, kad, rodos, visos siūlės (sutano, D. L.) tuoj suirs", "Aidai" 202 p. Niekad ir niekam lig šiol Maironis nesukėlė "lokomotyvo" vaizdo ir jo veidas tikrai perlėgys sukarikatūrinamas, pavadinant jį "dramblio veidu". (Ten pat). Iš viso, nepažinusiame Maironio, jo išorės vaizdas susidarys visiškai išpūstas, netikslus, perdėtas. Kitoje vietoje toji pati išorė aprašoma daug santūriau, realiau. Bet juk išvaizdos charakterizavimas lygiai kaip ir jo dvasinių ypatumų, negali priklausyti nei nuo rašytojo nuotaikos, nei nuo spausdinančio jo rašiniui svetimos kalbos literatūros veikalo, nebuvęs susipažinęs su muzikine literatūra ir nebuvęs nežinantis skonio išsilavinęs, lygiai kaip ir vaizduojamo meno srityje — nenusimanęs. Toliau skaitom, Maironis savo būta neskonin-gais, stiliaus neišlaikančiais bal-dais prikišęs ir sienas nelygiagrečiais paveikslais nukabinėjęs... Reikia iškelti dvi pagrindines autoriaus klaidas. Viena, jis užmiršta, nors kai kuriose vietose pats teigia, kad Maironis buvo nepaprastai santūrus ir užsidaręs ir jo širdis,

Maironio erudicija ir biblioteka

Iš M. V. teigimų atrodytu, kad Maironis negilines teologijos mokslų, neskaityęs tos srities knygų bei žurnalų, nesidomėjęs lietuvių poezija, neturėjęs svetimos kalbos literatūros veikalo, nebuvęs susipažinęs su muzikine literatūra ir nebuvęs nežinantis skonio išsilavinęs, lygiai kaip ir vaizduojamo meno srityje — nenusimanęs. Toliau skaitom, Maironis savo būta neskonin-gais, stiliaus neišlaikančiais bal-dais prikišęs ir sienas nelygiagrečiais paveikslais nukabinėjęs... Reikia iškelti dvi pagrindines autoriaus klaidas. Viena, jis užmiršta, nors kai kuriose vietose pats teigia, kad Maironis buvo nepaprastai santūrus ir užsidaręs ir jo širdis,

lygiai kaip ir jo visokie moksliniai, literatūriniai ar meno pasaulio polinkiai bei erudicija nebuvo klojami ant delno net ir taip artimam asmeniui, kokiu M. V. yra įsitikinęs buvęs Maironiui. Reikia žinoti, kad žmogų apskritai, o ypač tokį, kokiu buvo Maironis, sunku pažinti, ypač, jei jį stebintis asmuo yra visiškai skirtingo būdo, charakterio bei svorio. M. Vaitkus Maironio namuose buvo mielas svečias, bet jo vaidmuo Maironio gyvenime kaip tik veikė išsiblaškyti plotmėje, svečiavimaisi tai čia, tai ten, vis naujų "mielių" vedų įnešimu į ramų Maironio gyvenimą. Juk pats M. V. tą pakartotinai pabrėžia, visai teisingai pastebėdamas (Š. K. A. 14 p.), kad Maironis stengdavosi atsikaltėti nuo "improvizuotų" arbatėlių ir nebuvo taip jau pasišovęs į jėskoti naujų veidų, nes ne jo tai buvo skoniui ir principui. Pagaliau, būtų per daug naivu, kad Maironis, taip niekuo nesidomėjęs, neskaityęs, nestudijavęs ir nemėgęs knygų plačia prasme galėjo būti profesorius Dvas. Peterburgo Akademijoje, ilgametis rektorius ir profesorius Kauno Kun. Seminarijoje ir taip pat Vyt. Didž. Un-te. Maironio žiniomis, turėjo nemažai knygų Maironis. Atsimenu gerai buvus Goethe, V. Hugo poezijos knygų, daugiau prancūzų, rusų, lenkų kalbomis, kuriomis tada nesidomėjau ir todėl negalui išvardinti jų autorių, bei knygų antraščių. Prenumeravo Maironis ir laikraščius, ir mokslo, meno, lit. žurnalų, kurie tada ėjo. Perskaitęs atnešdavo juos skaityti gimnaziščiams, tuo metu pas jį gyvenusiems studentams.

Iš viso, M. V. visai teisingai pastebėjęs Maironio santūrumą reikšiant savo intymias nuomones bei jausmus, norėtu tačiau, kad Maironis staiga prašnektų ir išsilietu vispusiškai gėrančiam atsiminimui kūrėjui. To nesulaukdamas, rašytojas daro pernelyg drąsias išvadas Maironį iš viso tose srityse buvus nenusimanėliu paskelbdamas. Atrodytu, kad atėjo laikas pertvarkyti autoritetų lentynas. Nukelti Maironio keliais augštais žemiau, o į vietą pastatyti kitą. Tačiau nenukelsi kas nenukellama. Ne dėl to, kad "de mortuis aut bene aut nihil", bet, kad patitiesa to neleidžia.

Maironis ir nepriklausomybė

Negana to, priėjęs angsčiau minėtų išvadų, M. V. rašo, ir tai užvesdamas pokalbį su Maironiui, kaip Didysis Tautos Dainius nesitiekęs Lietuvą pasidarysiant Nepriklausomą; bet kadangi jie "jie troškė troš-laikraščio charakterio. Maironis turėjo vieną veidą ir vieno-dą, tad ir jo atkūrimas turi būti vienas ir vienyti.

Iš viso, M. V. visai teisingai pastebėjęs Maironio santūrumą reikšiant savo intymias nuomones bei jausmus, norėtu tačiau, kad Maironis staiga prašnektų ir išsilietu vispusiškai gėrančiam atsiminimui kūrėjui. To nesulaukdamas, rašytojas daro pernelyg drąsias išvadas Maironį iš viso tose srityse buvus nenusimanėliu paskelbdamas. Atrodytu, kad atėjo laikas pertvarkyti autoritetų lentynas. Nukelti Maironio keliais augštais žemiau, o į vietą pastatyti kitą. Tačiau nenukelsi kas nenukellama. Ne dėl to, kad "de mortuis aut bene aut nihil", bet, kad patitiesa to neleidžia.

Negana to, priėjęs angsčiau minėtų išvadų, M. V. rašo, ir tai užvesdamas pokalbį su Maironiui, kaip Didysis Tautos Dainius nesitiekęs Lietuvą pasidarysiant Nepriklausomą; bet kadangi jie "jie troškė troš-laikraščio charakterio. Maironis turėjo vieną veidą ir vieno-dą, tad ir jo atkūrimas turi būti vienas ir vienyti.

Iš viso, M. V. užsimiršta, kad jie rašo apie Maironį, gyvenusį prieš 25—30 metų. Jis į dalykus pažūri nūdienos akimis ir stato pernelyg didelius reikalavimus. Pvz., kad ir iš-keltas stilingų baldų klausimas atrodo tiesiog juokingas. Kas Maironio laikais sielosios baldų stiliumi, kas tada turėjo planą supirkinėjant meno paveikslius?

Apie mokslus ir moteris

Nesuprantama ir toji kelis kartus pakartojama aluzija, kad Maironis turėjęs būti mokslininkas, o tik antroje vietoje — poetas. "Poetas jūs tikras ir stiprus, Lietuvai labai reikšmingas, bet pasauliui? O kaip mokslininkas jūs būtumėte pasiekęs pasaulinę garsenybę" (Aidai, 208 p.). Parafrazuojant Babrasko mintį (turiu galvoje jo kalbą pasakytą literatūros premijų Nelei Mazalaitė ir P. Orentaitėi įteikimo proga), jei Maironis būtų "įsikūręs", vadinasi, numojęs ranką į Lietuvos atgimimo kėlimą lietuviškuoju žodžiu, būtų metęs rankąs lietuviams ir savo vardą įmaišęs kitų tautų mišinyje, jei jis būtų griebęsis matematikos, jis būtų tapęs garsenybe. Tačiau visi tie prielaidimai per daug svetimi. Maironis neįsikiško garbės ir didybės, nepardavė savęs, lygiai kaip jis ir nemelavo dainuodamas ir pats galvą įtrokšdamas Lietuvai šviesesnio rytojaus.

Dar kartą reikėtų grįžti ir pabrėžti Maironį buvus giliai santūrų, todėl yra nelogiškas plačių aluzijų turis teigimas, kad Maironis buvo "išsilgęs žmogaus ir širdim atsilpygęs už širdį. Tad jis ir pritaipavęs prie visų, kas tik rodė jam bent kiek meilės" (Draugas, sausio 31 d.). Be reikalo čia vienur, čia kitur daromos užuominos (ne vien M. V.) apie Maironio simpatijas moterims. Būdamas santūrus ir pilnai ir visur ištikimas savo augštiešiams principams, Maironis niekad nėra susvyravęs ar suabejojęs savo kelyje. Kaikurių eilėraščių dedikacijos jo būdu neįgalina daryti tokias drąsias išvadas, kaip yra bandoma. Būkit tikri, Maironiui "neraibo akys" pamačius besėn-dinčias ponias, "kaip saulutes", o jei kurią savo poezijoje mini, tai dėl to, kad toji viena kildė buvo idealus lietuviškas tipas, taip ryškiai ir gyvai apdainuotas Maironio. Nereikia užmiršti, kad Maironis gyvenonais laikais, kai moraliniai principai buvo statomi didžiausioj augštumoje, kai visuomenė buvo jiems paklusūs ir smerkė kiekvieną nusizengusį, o ypač būtų buvus negailestinga dvasiškai. Visuomenė nežino išimčių. Ji nežino ir galėsčio. Tuo tarpu, Maironiui nebuvo metamas joks mažiau išsėlis. Tik dabar, kada žmogus "panūdo ko nors naujo", pradedama spėliojant teigti pernelyg neįtikėtinus dalykus. Reikėtų turėti daugiau pagarbos šviesiam jo atsiminimui ir daugiau apsvarstyti viešai dėstomas mintis.

KRONIKA

● Laikas — Argentinos lietuvių laikraštis, išleido sieninį kalendarį, papuoštą Vytimi ir tėvynės sodyba su lietuviškais kryžiais.

● Liudas Želkus atidavė spaudai romaną "Laiptai į to-lumas"; rankraščio 202 pus-lapiai mašinėle. Dabar pradė-jo rašyti naują romaną.

● Dr. H. Nagys pradėjo dėstyti lietuvių literatūros istoriją prie Montrealio Universiteto įsteigtuose Baltologijos kur-suose.

Automobilių tyrimai

JAV-se kasmet išleidžiama \$100 mil. tyrimams, kaip pada-ryti ateities automobilius geres-nius, patogesnius, pigesnius. Dėka tų tyrimų susekta stiklai, kurių spalvos nepakeičia ultra-violetiniai saulės spinduliai. Iš-rastos plastinės medžiagos, ku-rios su plonyčio aliuminijaus sluogsnu atrodo lyg metaliniai papuošalai.

Per šiuos metus numatoma pagaminti 6 milijonus automobi-lių; tam reikės sunaudoti 22 bi-lionai svarų medžiagų, kurių skaičius, neskaitant plastinių medžiagų, siekia net 258 rūšių. Automobilių pramonėje tenka panaudoti net ir auksą, drus-ką, cukrų, net ir riešutų keva-lus...

Neseniai atrasta, kad įmaišy-mas į plieną borono — pagrei-tina ir pagerina plieno kietini-mo procesą.

Dabar plečiama gamyba didė-lio spaudimo mašinų, kurios bū-damos tokio pat dydžio, gali duoti didesnę jėgą, gali sutau-pyti skystąjį kurą. Jomis pa-keistos visos JAV automobilių mašinos galėtų per metus su-taupyti net apie \$2.5 milijonų pi-nigais, arba — apie 10½ bili-onų galionų benzino.

Jieškoma tokio skysčio moto-ro šaldymui, kuris tarnautų be pakeitimo visą laiką — žiemą ir vasarą, pasilikdamas aklinau už-darytas, ir nereikėtų keisti kas sezoną. Chemikai jieško ir tepa-lų, kurie vienodai gerai veiktų visokioje temperatūroje. Sten-giamasi pratesti baterijų amžių vartojant kalcijų vieton antimo-nijos, kas sudaro atsparumą prieš rūdį.

Automobilis turi apie 11,000 dalių. Apie 10% visų medžiagų yra specialiai iširiamos.

DEMOKRATIJĄ IR DIKTATORIĄ

Dr. S. Meer nusakė Psicho-logų Draugijos posėdyje, kuo skiriasi diktatorių sapnai nuo demokratių nusiteikimų žmo-nių. Autoritetinio nusistatymo žmonės skirsto kitus į juodus ir baltus, be jokio vidurio. Jų sapnuose užpuolimai nukreipti prieš svetimuosius. Draugišku-mas skirtas saviesiems. Dikta-torius išpučia savo grupės asmenų dorybes ir padidina sveltimųjų ydas. Demokratinį pažiūrą žmonės nedaro tokio didelio skirtumo tarp savų ir nesavų. Užsipydinėjimas sap-nuose ir draugiškumas — reiškiamas be tokių skirtumų tarp savų ir svetimų. Savo išvadas dr. Meer pagrindžia tyrimais tarp studentų, kurių tarpe bu-vo ir su autoritatyviniais po-linkiais.

Lėktuvai ir oro srovės

Mokslininkai susekė, kad greit skrendantieji spausmi-niai lėktuvai yra priežastimi atsiradimo oro srovių 30,000 pėdų augštyje ir tai turi įtakos i temperatūrą, oro sąlygas. Tai patyrys, numatoma, kad atei-tiję bus galima duoti tiksles-nių oro spėjimų.

VISKO REIK, bet siuvinas ir rašomos mašinos tikrai reik, jų rasite gerą pasirinkimą ir labai nebrangiomis kainomis. Nepasiturintiems daroma spe-ciali kaina, tad nepraleiskite šios progos. Kreipkitės pas Kar-velį 3249 So. Halsted Str., Chi-cago 8, Ill., tel. Danube 6-1136

Lietuvos dainiaus MAIRONIO 20 Metų Mirties Sukakties Minėjimas

SEKMADIENĮ, KOVO 22 d. 3:30 val. po pietų

MARIJOS AUKŠTESNĖS MOKYKLOS SALEJE

California ir Marquette Blvd.

Chicago, Illinois

Įanga \$1.00 asmeniui

Prof. Juozas Brazaitis skaitys paskaitą apie Maironį kūrybą.

Marijos Aukštesnės Mokyklos choras išpildys Maironio giesmes ir dainas, pasirodys ir tos mokyklos tautinių šokių grupė

Dienraščio Draugo Bendradarbių Klubas, kuris rengia šį minėjimą, visą pelną skiria Marijos Aukštesnės Mokyklos lituanistinei bibliotekai plėsti.

Biletai gaunami „Drauge“ ir „Marginuose“, 2511 W. 69th

GĖLIŲ KRAUTUVĖ THE PEOPLES FLORISTS

SKINTOS GĖLĖS • VESTUVINIAI BUKETAI • LAIDOTUVIŲ VAINIKAI, MENISKAI ATLEKAME UZSAKYMUS.

1850 W. 47th Str.

R. & O. HOMKO, savininkai

Telef. Lafayette 3-1786

Čia galite susikaltėti lietuviškai

AR NORITE BŪTI KUNIGAIS?

Tėvų Marijonų Kongregacija, a. a. Arkivyskupo Matulevičiaus, M.C., atgaivinta, kviečia pas save kandidatus į kunigus. Tėvai Marijonai darbuojasi Amerikos lietuvių tarpe: Dievui leidžiant jie darbuosis ir Lietuvoje: jie veda mokyklas, rengia mokytojų kursus, skelbia misionus. Pasinaukokite Dievo tarnybai: darbuokitės po Panelės Švenčiausios vėliava; stokite į Tėvų Marijonų Kongregaciją; raskite novicių vedėjų. Laiškus pažymėkite kiek mokslo baigtę, kiek amžiaus ir koks svikatos stovis. Laiškus siųskite žemiau paduotu adresu.

AR NORITE BŪTI BROLIAIS VIENUOLIAIS?

Marijonų Kongregacija kviečia pas save kandidatus į brolius, kurie dirbtų įvairius vienuolių darbus mokyklose, spaustuvose, raštinose, bažnyčiose ir kitur. Labai pageldujami moka kokį amatą. Norintiems pranešti kokie amato bus sudaryta proga.

Paukukite savo jėgas, gyvenimą ir sveikatą Dievui ir Panelės Švenčiausios! Tapkite Broliais Marijonais. Susirašykite su noviciato vedėju: pažymėkite amžių, sveikatos stovį ir užbaigtus mokslus.

MASTER OF NOVICES, MARIAN HILLS SEMINARY, CLARENDON HILLS, ILLINOIS

MUTUAL FEDERAL SAVINGS REKORDAS...

- * Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- * Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas, ir krizes, ir savo taupytojams išmokėjo kiekvieną sutaupytą dolerį.
- * Augštus dividendus išmokėjo visada be perstojo.
- * Partraukim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

Nedelskite — pradėkite taupyti šiandien!

ĮSTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų, Ketvirtadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vakaro, Trečiadieniais visai neatidarama.

AND LOAN ASSOCIATION.

2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.
JOHN A. KAZANUSKAS, Pres. • Tel. Virginia 7-7747

Dainos reikšmė lietuvių gyvenime

JUOZAS STROLIA, Los Angeles, Calif.

Jei pažvelgsime į pavienių žmonių ir visos tautos gyvenimą, tai mes pastebėsime, kad jis niekuomet nepraslenka vieno- dai ramiai. Tai, tarytum, koks gyvas daiktas, vis juda, banguoja. Jame nuostabiai margai kaitaliojasi saulėtos, laimingos dienos su ūkanotomis, sielvarto ir nepasisekimų pilnomis. Iš gimties būdamas kūrybingas, lietuvis, tarytum, koks jautrus seismografas, visus šiuos gyvenimo svyravimus ir kaitaliojimus, nors ir labai paprastais žodžiais, bet labai jautriai moka atvaizduoti savo dainose ir, rodos, kad nė viena pasaulio tauta neturėjo tiek daug dainų, kiek jų turėjome mes, lietuviai. Gaila, kad daugelį gražių mūsų dainų išnaikino svetimi atėjūnai ir negailestingasis laikas. Be to, šiandien mes dažnai nežinome, kaip kurių senesnių ir dar turimų dainų prasmės, nebesuprantame kai kurių dainose pasitaikančių žodžių ir nežinome, kaip ir iš kur yra kilusios, pvz. kad ir mūsų garsiosios sutartinės, kurios tiek pačių dainavimo būdu, tiek ir jų muzikine forma yra vienintelės. Tokių kombinuotai sudėtingų dainų melodijų neturi nė viena pasaulio tauta.

Amžinas lietuvių palydovas

Lietuvis savo dainomis ne tik džiugavo ir linksminosi, dainomis jis taip pat verkė ir skundėsi savo vargais-vargeliais ir sunkia savo dalia-daluže. Daina lietuviui buvo amžinas jo palydovas ir jo gyvenimo bei jo nuotaikų veidrodys. Tam pavaizduoti paimkime nors vieną mažą pavyzdėlį.

Štai, pas tėvelį auga jaunas sūnelis šaunus raitelis. Per vasarą jis šeria savo juodberį žirgėlį, nes sulaukęs rudenėlio jis rengiasi joti pas jauną mergelę - lėlijėlę. O kad ne tik jo pasirinktoji mergelė, bet ir visų devynių aplinkinių parapijų mergelės žinotų koks jis šaunus vyras, jis sakosi

išgėres septynias,
dar gėrsias devynias,
nes jojo galvelę
dar nieko nėra...

Bet ateina laikas, kada tas šaunusis tėvelio sūnelis ir trijų seselių jaunas brolielis turi išjoti į didį karą. Karas yra baisus dalykas. Mes ir bažnyčiose meldžiamės, kad gerasis Dievulis mus gelbėtų nuo tos baisios nelaimės. Tačiau ir tokiais atvejais lietuvis su šalta nuotaika sutinka šią neišvengiamą būtinybę, nes laisvos savo tėvynės gynimas nuo įsibrovusio priešo yra šventas reikalas. Ir kaip vieninga ir gražu, kai ir šiuo atveju visos jo seselės sutartinai jam padeda. Viena brolielį aprenčia, antroji jam žirgą baluoja, o trečioji jam išjojančiam į karą atkelia vartus ir per laukelį palydi.

Gal kas norėtų paklausti ar čia jau galas? Oi ne! Sesutės, išleidusios savo brolielį, laukia jo pargrįžtant pasibaigus karui. Jos belaukdamos prastovi kalne duobelę ir prarymo usio tvorelę, bet brolielio nebesulaukia. Sulaukia tik jo ištikimąjį žygių draugą — juodberį žirgėlį, parnešantį jo mundurėlį.

Tai yra ištisa poema, kuri, pasakojama proza, nustoja savo grožio ir vertės. Ją reikia girdėti dainuojant su melodia, arba pačiam dainuoti ir tik tuomet mes suprasime kiek yra grožio mūsų tautos dainose.

Mergelė lietuvių dainose

O kaip gražiai mūsų tautos dainose yra vaizduojami jaunimo santykiai. Kiek jose nekaltai grožio ir kiek daug tauraus gražaus nekaltumo! Čia berniškis vadinamas tai dobilėliu, tai bijūnėliu, tai putinėliu. Kartais jis yra vadinamas ir sėliniu melageliu, salbierėnu arba šidore-

liu ir tinginėliu. Žiūrint kas ir iš kurios pusės jį apdainuoja.

Mergelė dainose turi bene daugiausia mažiųjų ir maloniųjų vardų. Čia ji močiutės dukrelė, balta lėlijėlė, mergaitė, mergytė, mergužė, mergužėlė, širdelė, sesulė - rūtelė, mergelė-širdelė. Čia ji baltų linelių rovelė, plonų drobelių audėjelė, ir kokių tik vardų ji neturi...! Dainose ir ištėkėjusi moteris savo vyrui buvo mergelė, o vyras savo žmonai — berniškis. Lietuvių moteris tuomet nežinojo kas tai yra divorsas-skyrybos ir tik likusi našlė, ji grįždavo pas savo močiutę ir graudžiai raudodama, laukdavo atkeliaut jai vartelius.

Senai visi sugulė,
Senai visi sumigo,
Tik aš viena našlaitėlė
Ties varteliais stovėjau.
Ties varteliais stovėjau,
Labai graudžiai raudojau:
Išėik, miela motinėle,
Atkelk vario vartelius.
Ir išėjo motulė,
Ir išėjo širdelė.
Klausinėjo motinėle
Ar su visu sugrįžau.
Ne su visu, močiute,
Ne su visu, širdelė,
Nebėr jaunųjų dienelių,
Nei žaliųjų rūtelių.

Taip ir visi lietuvių gyvenimo džiaugsmas, linksmas juokas, pasisekimai, skausmai, sielvartai ir įvairiausios nuotaikos kiekviena proga būdavo ryškiai atvaizduojami dainų žodžiais ir jų melodijomis.

Visos mūsų tautos dainos gimė paprasto Lietuvos kaimiečio širdyje. To kaimiečio, kuris visokių ponų — tiek svetimų, tiek ir savų — buvo niekinamas, užjamas, apgaudinėjamas ir išnaudojamas. Gal tai todėl dažnas, net ir iš tos pačios šiaurinių stogu grįčios kiles ir šiek tiek mokslo ragavęs baltarankis ir inteligentas, norėdamas pasirodyti mandresnis už savo brolius, pirmiausia nutoldavo nuo savo dainų ir mėgdžiodavo svetimasias.

Tačiau ir sunkiausiais mūsų tėvynės priešpados laikais iš mūsų paverptos tautos tarpo kartas nuo karto vis iškyla viena kita ir šviesi žvaigždė, kuri, tarytum, saukdama tamsybėms savo "Veto!", sustabdo mūsų tautos dvasinių vertybių naikimo darbą.

Strazdelis, Vienožinskis, Maironis

Pirmiausia jau labai anksti pasigirsta griežtas lietuviškas, prieš laiko srovę einančio, kunigo Antano Strazdelio balsas. Jis nors savo kolegų ir dvarininkų "chamu" pravardžiuojamas, parašo garsiąją mūsų katalikiškosios tautos daugumos giedamą tradicinę virtusią giesmę "Pulkim ant kelių". Jis pats iš liaudies kiles, tą pačią liaudį mokina mylėti savo ramintojėlę dainą. Ir kas gi nežino jo dainų: Ei strazdeli, strazdeli, Ei dienos mano klapatų, ir kitų? Jis vakarais, pasiėmęs armoniką, eina pas kaimo naktigonių ir moko juos dainuoti lietuviškas dainas!

Devynioliktoje šimtmečio atsiranda ir daugiau tokių mūsų tautos pragiedrulių ir šviesių

J. Pilpauskas Dama

žvaigždžių, kaip pvz. kun. Antanas Juškevičius, kunigas Vienožinskis ir kiti, kurie suprato kokia begalinė vertė glūdi mūsų tautos dainose.

Tenka nepamiršti, kad mūsų tautinis atgimimas 19 amžiaus pabaigoje ir 20 amžiaus pradžioje prasidėjo ne rietenomis dėl ministerių ir diplomatų kėdžių ir po ledų įšalusio aukso, bet prasidėjo dainomis ir menais. Juk mūsų aušrininkas Vincas Kudirkas mažiau buvo medicinos daktaras, o daugiau buvo publicistas ir šauklys, kuris tautai šaukė "kelkite, kelkite, kelkite! Dar daugiau, jis buvo menininkas, nes ne kas kitas, o jis paliko mums tą, mūsų tautos šventenybę tapusią "Tautiškąją dainą" Lietuva tėvyne mūsų, daugybę kitų jo paties harmoni-

Komp. J. Strolia

zuotų dainų ir lietuviškos salonišės fortepiono muzikos. Neapsiriksiau pasakęs, kad didžiuliam mūsų tautos šiandien giedodami tautos himnų vargu ar atsimena, kad ne tik himno tekstą, bet ir jo muziką yra parašęs tas pats V. Kudirkas.

Mūsų tautos atgimimo dainius Maironis tuo laiku savo eilėraštyje "Tėvynės Dainos" skundžiasi mūsų ponomis, kurios atšalusios eš tautos dainoms:

Tėvynės dainos, jūs malonios,
taip širdį žadinat saldžiai.
Kodėl tai mūsų gražios ponios
negieda - jūsų jau seniai?
Akutės melsvos, rankos baltos,
bet širdys jų kaip ledas šaltos.

Maironis savo "Jaunimo Giesmėje" jau visai kategoriškai stojo ginti Lietuvos žemės dainų, viešai pareikšdamas, kad tas ne lietuvis, kurs jos būdo, jos žemės dainų nemylės.

Svetimos dainuokos

Tačiau Nepriklausomos Lietuvos šviesuomenė ir augštesnioji valdininkija nepakankamai domėjosi tautos dainomis ir reikiamai neskatino jasias pamėgti. Buvo atsitikimų, kad įsidainavusį, sustiprėjusį ir daugely koncertų sėkmingai išdainavusį stiprų chorą organizacijos vadai įsakydavo likviduoti. Priežastis — apie chorą ir jo vedėją labai daug ir palankiai kalbama ir spaudoje rašoma, o apie organizacijos vadą — niekas nežodžiū neprasitaria. Taigi, "Isakau užgesinti saulę, nes antraip niekas mano žvakučių nepastebės"...

Senovės lietuviai nepaprastai buvo prisirišę prie savo dainų. Lietuvaltės gerbė savo rūtas, savo rūtų vainiką, savo skaistybę. Tuo jos ir savo dainose džiugdavosi ir didžiudavosi. Vėliau atsirado kitų nuotaikų. Kaikurių skoniui patenkinti apskurusių ir gerą biznį bei protekcijas pramata kitataučiai Lietuvoje platino savo šlykščias dainuokas jau nebe apie lietuvių mergelės branginamą rūtų vainiką, bet apie gražias kojas ir "be reikalo" ant jų užvilktą ilgą suknią:

Elyte tu meili,
gražias kojas kam turi.
Ar tau daug naudos
iš ilgos plačios suknišios...?

Ir reik pasakyti, kad su panašiu šlamštu tiems įvairiems at-

jūnams dolskiam Lietuvoje gėsi daina nenustoję pirmą kartą kas jie sugebėdavo įsibrauti net į augstų pareigūnų damų tarpą ir tapti jų favoritais.

Dvasios kultūros palikimas

Dabar kartais mes didžiulioje savo istorijoje, savo kuni-gaiškiais, savo buvusiomis pildimis ir kitu kuo, kas buvo ir dingo praeities verpetuose. Nė kiek nemažiau reikėtų mums didžiulius ir mūsų protėvių dvasios kultūros palikimą — tautos dainomis. Juk visos pilys senai sugriuvo, daugelio ir garsių vardų niekas į knygas neįrašė, o iš žmonių atminties jie išdilo. Lietuva žlugo, kėlėsi ir vėl tapo sumindžiota. Mūsų kraštą ugnim ir kardu nusiaužė svetimieji, derlingus Lietuvos laukus išardė ir išskrodė Maskvos ir Berlyno pasiūsti plieno tankiai; daug mūsų brolių-seselių ištremta, išžudyta. Nedidelis mūsų kiekis tapome išblaškyti po visus pasaulio kraštus. Per keletą pastarųjų metų jau net ir didžiausias skeptikas galėjo pastebėti, kad kai šioje maišatyje nuolat keičiasi mūsų globėjai ir kai reikėjo reprezentuoti pabėgėlių ir tremtinių tautą prieš pasikeitusius mūsų globėjus anglus, amerikiečius, prancūzus ir kitas tautas, tai tuokart pasirodė esą bevertės kadaise turėtos užimamos vietos ir bereikšmiai dauguma titulių. Dabar aišku buvo kaip daugelis buvusių vertybių nustojo savo vertės, nubluko buvusios garbės ženklai, uniformos. Tuokart galvatrukčiais ir vėl pradėta įsikišti ty, mūsų ankstybojo tautinio atgimimo trubadūrai — menininkai, kad jie ir vėl atskleistų tą, į paskutiniąją vietą nustumtąją mūsų tautos muziką, mūsų tautos dainą, tautinius drabužius, tautinius šokus ir viską, ką šimtmečiais buvo išsaugoję netituluotasis Lietuvos kaimietis ir ką į dienos šviesą buvo iškėlę ir išryškine mūsų tautos menininkai.

Per keletą tremties metų mes tuo būdu ir reprezentavomės prieš savo globėjus. Per tą laiką tiek anglų, amerikiečių ir kitų tautų spauda yra labai palankiai atsiliepusi apie mūsų tautos meną ir apie jo gaivintojus ir palaikytojus — lietuvių menininkus. Net ir vokiečiai, kurie šiaip nepraleisdavo progų inkriminuoti tremtinių už vagystes, plėšimus ir kitas negeroves, savo spaudoje su pagarba atsiliepdavo apie lietuvių menininkus, apie chorą ir apie dainininkus kaip apie didelių tautos patriotus ir idealistus, labai sunkiose tremties sąlygose be jokio atlyginimo puoselėjančius savo tautos meną, savąją dvasinę kultūrą. Lietuvos kaimiečio gyvenimo

mo vargus ir džiaugsmus lydėjusi daina nenustoję pirmą kartą savo reikšmės ir vertės. Tremtyje ji dar daugiau pražydė, nes, pagaliau praregėjęs, kad mūsų tautos dainas ir dainininkus gerbia visi ir augsto rango kitarčiai, i chorą dainuoti atėjo ir advokatas ir agronomas ir kiti mūsų inteligentai, kuriems esant Nepriklausomaj Lietuvoje dainuoti chore buvo didelė negarbė.

Svetimų operų arjomis pasaulio nenustebinsim

Šiandien, kada esame kitų tautų apsupti, mums tenka nesulyginamai daugiau palaikyti savo tautos dainas, savus dainininkus ir savus chorą. Tai turėtų būti kiekvieno dorą lietuvių, dar daugiau — kiekvieno lietuviškai galvojančio visuomenės veikėjo ir organizacijų vadovo šventa pareiga. Kalbomis ir rietenomis dėl menkniekių, dėl išnykusių ir nesamų dalykų mes neišauklėsime mūsų greitai tempu nutautėjančios jaunimo sąmoningais lietuviškas. Taip pat ir svetimų operų arjomis mes nenustebinsime ir nenustebinsime pasaulio, o greičiau tik patys prisidėsime prie nutautėjimo. Sąmoningam lietuviui ir be aiškinimų bus aišku, kad kol nors vienas lietuvis būdi Lietuvos laukuose, tol Lietuva neišnyks, ir kurioje pasaulio šalyje bebūtų lietuvis, kol jis bus prisirišęs prie savo protėvių dvasinio palikimo — prie tautos dainų, tol jis dar nebus nutautėjęs ir visad pasiliks lietuvis. Taigi, Maironio žodžiai "Tas ne lietuvis, kurs jos (Lietuvos) būdo, jos žemės dainų nemylės" kaip anuomet, mūsų tautinio atgimimo laikais, kad buvo reikšmingi, taip nemažiau reikšmingi paliečia ir dabar, jei mes dar norime išlikti tais, atgimusiiais ir sąmoningais lietuviškas.

Mirė leidėjas

Vieną didžiulį katalikų knygų leidėjų JAV-se yra Bruce Publishing Co. Ji yra išleidusi apie 1,400 pavadinimų knygų, tarp jų — 15,000,000. Leidykla sukūrė W. Bruce. Neseniai mirė to darbo tęsėjas, argėčiau mirtiesio sūnus Frank Bruce, sulaukęs 67 m. amžiaus.

Mokyklų reforma Ispanijoje

Ispanijoje po keletą mėnesių užsitęsusių diskusijų parlamente priimtas mokyklų reformos įstatymas. De kitų dalykų dar vyrausybė prižiūres ir vienas svarbiausias mokyklas, kurių apie 70 procentų pasiūlyta katalikų vienuolynų rankose.

Studentų kelionė

Rosary Kolegija, esanti netoli Chicagos šią vasarą organizuoja kelionę po Prancūziją, Italiją, Šveicariją, Angliją ir Airiją. Kelionėje dalyvaus apie 20 studentų ir mokytojų. Jos išvyks liepos 15 ir grįš rugsėjo 4 d.

Stikliniai šautuvai

Naujosios medžiagos iš pluoštinio stiklo ir plastikos yra tiek stiprios ir daug kur pri-taikomos, kad pradėjo jas naudoti ir šautuvų buožėms ir kitų ginklų dalims gaminti, kurios anksčiau būdavo daromos iš medžio.

NELAUKITE, NES—

Rytoj Jau Gali Būti Pervėlul

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šlaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimel ištikus neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY and McKay, Inc.

222 W. Adams St. Room 1043
Telefonas CEntal 6-5208

GENERALINIAI AGENTAI šių Kompanijų:

MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
IMPERIAL ASSURANCE COMPANY
PHOENIX INDEMNITY COMPANY
LUMBERMAN'S INSURANCE COMPANY
MICHIGAN FIRE AND MARINE INSURANCE COMPANY
COLUMBIA INSURANCE COMPANY

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILĮ Stasys Dapkus

3255 S. Union Ave. Tel. CAumet 5-1127
Pritrys mechanikas, turis moderniausius įrankius gerai ir nebrangiai pataiso, karo-roterio ir nuolaz, taip pat sureguliuoja motorą, kad taupiau naudotų benzina ir alvą. Dirbama yra 3231 Lowe Ave. Pra-žiūti reikia iš lelos. Kas negali atvažiuoti i dirbtuvę, skambinkite telef. susitarimui.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
1417 S. 19th St., Tel. TOWnhall 3-8131
CHICAGO 50, ILLINOIS

Kviečiame krepšius pas mus su pirmą mirtęčių reikais del perkamo arba statomo namo.
DUODAME PASKOLAS ANT NAMU
• Su mūn. atmokėjimais
• Ant ilgų ir trumpų metų
• Chicagos aplinkėje
Patarnavimas greitas
Istaigos valandos:
Kasdien nuo 9 iki 5; pirmadienį nuo 9 iki 3; šeštadienį nuo 9 iki 1; trečiadienį uždarsta visą dieną.
Dabartinis dividendas 3% ant padėtų pinigų taupymo sąskaitoje.
JUOZAS GRIBAUSKAS, vedėjas

SEGHEITI TRAVEL BUREAU

2451 So. Oakley Ave. CHICAGO 8, ILL. Tel. VArdas 7-8278 ir 79

KELIONES:

LEKTUVAIS, GELEZINKELIAIS, AUTOBUSAIS, LAIVAIS

Organizuoja lėktuvų, vėdinučių ir sutvarkome visus su kelione susijusius dalykus. TURIME LIETUVIŲ SKYRIŲ. Pildome atdevitus. Keliones planuojame iš anksto kitoms metams. Anksčiau užsakykite bilietus kaip lėktuvais taip ir laivais, tai būsite tikri, kad tikrai gausite vietas. Pirkdami bilietus pas mus nemokėsite brangiau ir išvengsite laiko atukrdymo, nes nereikės laukti net į geležinkelio stotį ar aerodromą, ne visi čia atliksite vienoki vietoje — PAS MUS

BURBA'S FURIER
PRITYRĘ KAILIŲ SIUVĖJAI
SIUVA NAUJUS, PERTAIŠO KAILIUS IR PRIMA I SANDELĮ
1857 West 47th Str. Tel. VArdas 7-6311

MAISTO KRAUTUVĖ
Midwest Store
JONAS IR STELIA SANVAICIAI, Savininkai
PASIRINKIMAS ĮVARIŲ VALGIŲ. LIETUVIŠKI SORIAL. NESODYTAS SVIESTAS, KUMPIAI. DESROS IR KITI MAISTO PRODUKTAI.
BORDEN'S PIENO PRODUKTAI
KRAUTUVĖ ATIDARA KASDIEN NUO 7:00 p. ryto iki 10:00 v.v. ŠEKMADIENIAIS ATIDARA NUO 7:00 p. ryto iki 10:00 val. vak.
2515 West 69th Str. REpublic 7-9259

1953
Kiek sutaupysite šiais metais?
Dabar, pradėdami naujus metus, laikas užsibrėžti tikslą sutaupyti tam tikrą sumą. Apdrausioje įstaigoje bus nesunku taupyti ir gauti gerus dividendus.
Taupykite asmeniškai arba per paštą
UNIVERSAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
1800 So. Halsted Street Chicago 8, Illinois
Telefonas: HAYmarket 1-2028
Valendor: Pirmadieniais, antradieniais ir penktadieniais nuo 9 ryto iki 4 val. vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 3 vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 3 val. p. p.

KUNIGĖLIS

Antrą premiją laimėjusi novelė
A. GUREVICIUS

(Tęsinys)

Klevainienė iš karto patraukė dvaro kluono kryptimi, kur paprastai nakvodavo jos sūnus Pranukas. Ji norėjo savo sielvartą išlieti prie savo vaiko, kuris buvo priežastimi šio vakaro rietėnų. Ji tyliai įėjo pro mažąsias dureles ir pamazū žengė linkui šieno šalinės, kurioje buvo sūnaus guolis. Bet, o Dievuliau, ant šieno tysojo tik paklodai. Ji vos susivaldė nuo klaukimo šauksmo, kuris tokiais atvejais išsprūsta nejuokiomis. Visoje šalinėje nepajutusi nė mažiausio kvėpavimo, ji skubiai išbėgo iš kluono. Bėgdama pro pėrnųkštį šiaudų kūgį, ji išgirdo neįprastą brastelėjimą, tarytum kieto popierio lūžimą. Baimingai dirstelėjusi į tą pusę, mėnulio šviesoje ji išvydo blondiną galvutę, panirusią didelės knygos lapuose. Tai buvo jis, Klevainiukas.

— Nugi, ką tu čia dabar vaiki!... Sitai mane išgasdinti... Kiba tau galvoj negerai šitokių laikų skaityti knygą. Nu ar ne šelma vaikas!...

— Tai ką man daryti, mama. Tėtė bara, tu bari, o aš taip noriu paskaityti... Nepyk, mamute, mišų užėikime pas kleboną pas šandien baigiau sukuoti visus sitarti. Jis tai vis jau už mus tavo pėrnųkštis liks. Tenai bu blogo nevelis. Kaip jis pasakys, — Kas gerai, tai gerai, vaiki. Bet tu, matau, ir vėl naują tars pirkti žemės, tai, taip ir žiknygą turi, ir dar tokią didelę. nok, aš nė mur mur... Kaip tu Dievuliau, kad tik nebūtum nuo sakai?

— O ne, mama, čia Visų Sventų Gyvenimas. Man ji kunigėlis tu labai išmintingas, bet dėl to, dovanoj. Vai, kaip gražiai čia kad bent sekmdienį namuose prirašyta, mama. Čia, va, dabar bus ramiau. O, be to, jam tuojau skaitau apie šventą Kazimierą, pat kilo mintis, kad klebonas ga-Rašo, kad jis buvo lietuvis. Oi, li jo sumanyti pagirti, o ne žmo koks jis buvo geras, kad tu žino- nos. Juk Klevainis jau seniai ži- tum, mama! Tai ne mūsų ponai- j turtus. Jis nekarta matė net ir

— Sitas vaikas yra protinges- nis už savo tėvą ir motiną, — tis visokiasiu gėrybių. Nebuvo pagalvojo Klevainienė. — Ir ne vieni Kalėdų, kad jo rogės kaip jį galima priištiti prie žemės. Argi dabar aš to tėvo ne- mės. Persnėkėsi?!

Ji prigludė Pranuką prie sa- vo šono ir nuvedė migoti. Pati rėjo daugybę žemės, apie kurią, atsigulė šalia jo. Nors jos galva buvo pakankamai blavi ir galė- jo kurti dar daugybę planų, bet kūno nuovargis greitai užmerkė ir jos akis.

Saulėi gerokai pakilus virš miško, abu Klevainiai pabudo iš neįprasto miego. Pirmoji mintis, kuri, kaip adata, buvo įstrigusi į jų smegenis, buvo pėreito va- karo įspūdis. Nemalonūs jie buvo nė vienas, nė antram. Be- eidami namo abudu galvojo, ką vienas kitam pasakys. Bet, kaip tyčia, ėmė ir peranksti susitiko prie dvaro vartų. Jų akys ins- tinktyviai nukrypo žemyn ir va- landėlei abu sustojo.

— Eik varti pusryčių, motin. Standien mūsų eilė j bažnyčia eiti, — pirmasis susivokė Klevai- nis.

Klevainienė, kaip ir visuomet, paklusniai pasuko į kumetyno pastogę, pasiėmė glėbį žabų ir, parėjus namo, pradėjo kurti ply- tų, kuri tesėsi visu grėčios pasie- niu. Vos pakūšus po žabais de- gantį šiaudų gniūžtę, pilkų dū- mų kamuliai pradėjo veržtis pro plytos plyšius ir pripildė pil- tų dengti altorių, sakyklos pa- ną trobą. Aitry dūmų kvapą pa- kraštelius ir tvorelę, skiriančią jutosios, višto: ėmė žibėti, o ant pėčiaus pužėjos katinas stri- magalvius nubilėjo žemyn ir, kaip vėsišas išmėvė pro atvirus duris. Net ir, grėčios lampe gu- lėjusi priėmė sunkiai pasikėlė ir savo snukį įlėso į patį migio kam- putį.

— Bent karta sutvarkytum tą mašiną. Kada tik ją kuri, visa- da namuose peklia, — su pilno- mis akimis ašarų ir varvantią- nosia mūrmėjo Klevainienė. — Ką čia jį sutvarkysi, kitos ne reikia, o ponas nesutinka nau- jos pastatyti. Bet pakentėk, ma- ma, kai statysim viską, pasta- tysim ir masiną.

— Tu ir vėl apie tą patį, Jo- nai. Tartum pati žemė ir maši- nai skyles užlopytų ir viską pa- darytų. Visur reikia pridėti sa- vo ranką. Anava sodžiaus ūki- ninkai, ar jie dūmuose nerūks- ta. O pažiūrėk į kleboniją, ar kad ir to paties daraktoriaus tro- bą. Nė vieno dūmelio nepamaty- si. Vis jau žmogus mokytas, tai visur mokyta!

— O tu tai ne apie tą patį. Kle- bonijos, daraktoriai... Tai neiš- manė moteriškė... Ne kumečių vaikai, gi, tie tavo klebonai ir daraktoriai, va, ką aš tau pasa- kysiu... Klausyk, Onute, pamirš- kime viską, kas buvo, ir ruoški- mės būti patys sau ponai, tvir- tai atsisotidami ant nuosavos žė- mės.

— Hm... — sumurmėjo žmo- na ir daugiau nieko nepasakė. Tačiau jos veide buvo aiškiai ma- tomas nepasitenkinimas. Pirkia- valandėlei užvaldė dūmai ir tyla. Staiga Ona nušvito:

— Tėvai, ką čia mudu ginči- laiku skaityti knygą. Nu ar ne šelma vaikas!...

— Sėd, paaikšino moteris. — Sės- kite, va, čia gonkelėse, o jis pa- ilsės ir ateis.

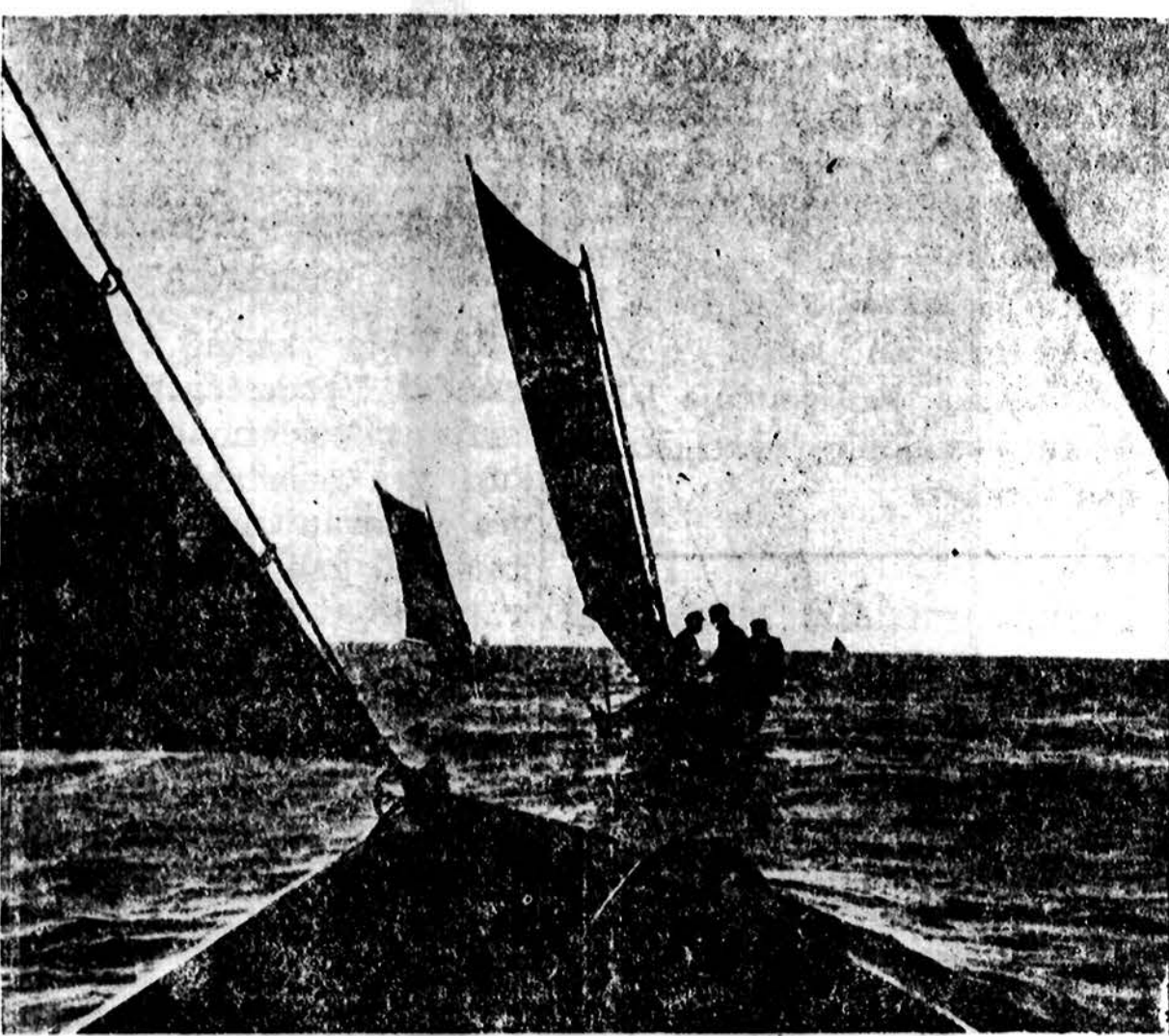
Nereikėjo ilgai laukti ir kle- bonas, palinkęs žilas senelis, pa- sirodė tarpduryje. Klevainiai su- mišo ir, pamiršę net pagarbinti Jėzų Kristų, abu pripuolė bučiuo- ti jo ranką.

— Na, kas gi Klevainius pas- mane atvarė. Gal jau vėl turite ką krikštyti. O kodėl Pranukas šiandien Mišioms netarnavo?

— Ne, dviasiškas tėveli, ne- krikštyti. Ką čia mes seniai... Aš, va, čia klebonėliui truputį gas- tinčiaus... — ir ištraukė Klevai- nienė iš kašelės krepšelį su kiau- šiniais.

— O Pranus tai pasiliko na- mus saugoti. Mat, kai mudu su- pačia išeiname, tai nėra kam su- tais mažiaus pabūti, — baigė at- sakyti į klebono klausimus Kle- vainis.

— Kišk atgal į kašelę tuos spręsti įvairius gincus, kilusius kiaušinius, Ona. Tai dabar pra- jo parapijiečių tarpe. Tačiau sis- simanė... Aš gausiu iš turtinges- ginčias, atrodė, bus nelengvas.

Lietuvos vandenys

nių, kai man reikės, o juo tarpu aš esu turtingesnis už tūs.

— Tai vis, tėveli, priimkite ir- gana. Jūsų burna, tai ne mūsų. Mes bet ką suvalgome, — tarė Klevainienė ir padėjo kiaušinius ant suoliuko šalia klebono.

— Tiesia, tėveli, mes tuo tarpu tik kiaušinių atnešėme, bet ki- tais metais, Jei Dievulis duos, tikimės kokį pūdą javo atgaben- ti, o gal ir kokį paršapalaikį ga- lėsime nupenėti, — įsiterpė Kle- vainis, patenkintas žmonos su- pratyvumu.

Kad nereiktų ginčytis, klebo- nas paėmė krepšelį su kiauši- niais ir įdėjo atgal į kašelę.

— Tai mano dovana jūsų va- kams. Ir čia dar va... — jis ap- sidairė ir, valandėlei Klevainius atspirašęs, skubiai išėjo pro du- ris. Netrukus grįžo su pintinėle obuolių.

— Ir šituos jiems parneškite. Juk sodo neturite.

— Tegul jau bus labai aciū tė- veliui. Tai jau tik klebonėlis gali tokį gražuolį užauginti. Sakau, jau... O vaikams tai jau bus ra- reto, — ir Klevainienė plačiai nusisypsojo.

— Na, o Pranukas knygas ar- skaito? O iš jo išeitų geras ku- nigas! Mudu jau susidraugavo- me.

— Nugi skaito. Šelma vaikiš- čias...

— Taigis taigis, klebonėli... Va, mudu su tėvu kaip tik dėl to- pas jus ir atvykome. Pasitarti norime, — skubiai pertraukė pra- dėjusį kalbėti vyrą, matydama, kad jis iš pat pradžių ne iš to- galo pradeda.

— Taip sakant, tėveli, mes su- sidūrėme su klausimu, — pasi- taisė Klevainis. — Va, per tuos keliolika metų mudu su pačia susirinkome šiek tiek pinigų. Tai aš ir sakau jai, kad reikia už- juos nupirkti gabalą žemės. O ji — ne. Sako, reikia Praną leisti į moksčius. Kai taip, tai aš — ne. Va, taip ir niaujamės, kaip katės. Tai mes ir nutarėme, kad jūs tai jau pasakysite visą teisy- bę, kas yra geriau, ir mano pa- čiai patarsite nusileisti. O ko čia dabar...

Klebonui buvo ne pirmiena jo parapijiečių tarpe. Tačiau sis- simanė... Aš gausiu iš turtinges- ginčias, atrodė, bus nelengvas.

namus. Nei turtingieji, nei mo- kytieji jo į savo draugiją nepri- ms ir bus jų pažemintas. Nors- tas gabalėlis žemės žmogaus pa- dėtis daug nepakeičia, bet vis dėlto jis yra bent savarankis ir nepriklausomas. O tokiam ir ke- liai į visur yra tiesesni. Tai, va, aš privalau pats pirmiau išeiti iš kumetyno, nusiimti nuo kaklo svetimą lenciugą, o vėliau pagal- voti apie vaikų mokslus.

Klevainienė į vyro išvedžioji- mus pažiūrėjo rimtai ir net su- pagarba. Vis dėlto ne kvailas yra- tas jos Jonas. Jei jis būtų anks- čiau taip kalbėjęs, gal ir susibar- ti būtų netekę. Juk vistiek jos visi vaikai kunigais nebus, o, jei tik vienas bus, tai nesvarbu ku- ris. Tačiau dabar ji nieko į tai nepasakė ir laukė ką klebonas pasakys.

O klebonas, kaip tyčia, ilgai tylėjo ir mąstė. Jis žinojo, kad Klevainis yra doras ir nekvailas žmogus, o jo sūnus pamaldus ir gabus berniukas. Jų vienas tik- rai yra vertas gabalo žemės, o antras — mokslo. Tačiau abi vertybės kartu jiems yra neįma- damos. Savo jėgomis jie gali įsi- gyti arba vieną, arba kitą. Taigi kurią dabar?

— Viskas, vaikai, baigsis ge- rai, — pagaliau prabilo jis, nu- traukdamas valandėlę neįaukios tylos. — Tačiau savo samprotavi- mus aš jums pranešiu kitą kar- tą. Nemanykite, kad klebonui tai jau nereikia pagalvoti. Tik štai ką aš jums pasakysiu: nes- karščiuokite, nesipykite, nes tuo- mi tik rūstinate Dievą. Pasitike- kite Juomi, o Jis žino, ko jums reikia. Nepamirškite, taip pat, kad jūs gyvenate ne tik sau ir savo šeimai, bet ir savo šaliai. Jūs norite žemės ir laimės sau ir savo vaikams, o šalis laukia iš- mintingų vyrų... Na, bet mes ne- truks dar pasimatysime.

— Ačiū ačiū, tėveli... taip jau gražiai pamokėte. Dabar mes ne- kantriai lauksime, kada vėl rei- kės ateiti, — tarė Klevainienė ir pradėjo dėtioti savo ryšulius.

— Nu, tai jau tariame: tegul bus pagarbinamas Jėzus Kristus, — ir abu, pabučiavę klebono ran- ką, išėjo.

Pasiekus dvaro pievas ir bežy- guojant siauru takeliu kalno link, Klevainis sudrebėjo, net krūptelėjo. Bet greitai vėl susi- valdė ir tarė savo žmonai:

— Prasivėrė mano akys, mo- tin... — Nugi apie ką tu čia dabar tėvai?

— Pamatysi. Namuose Klevainienė nerima- vo. Nuo pat sugrįžimo dienos ji jau pradėjo laukti iš klebono ži- nios, kada vėl reikės pas jį eiti. O laikas, kaip užborta, taip pa- mažu tekėjo, kaip ta užkusi upė. Klevainis, atvirščiai, buvo ramus, kaip niekad. Kai jo žmo- na apypiečių metu susijaudinusi trypinėjo, tai jis pievoj ar ant šieno augstielesnias gulėdavo ir vis kažką svarstė.

Taip prabėgo dvi lūkestingos savaitės. Antras sekmdienis at- rodė toks pat neviltingas, kaip ir perėitas. Klevainienės nerimą padidino dar ir ta aplinkybė, kad Pranukas iki šiol dar nebuvo grį- žęs iš bažnyčios, o saulė jau bu- vo gerokai pakrypus vakarop.

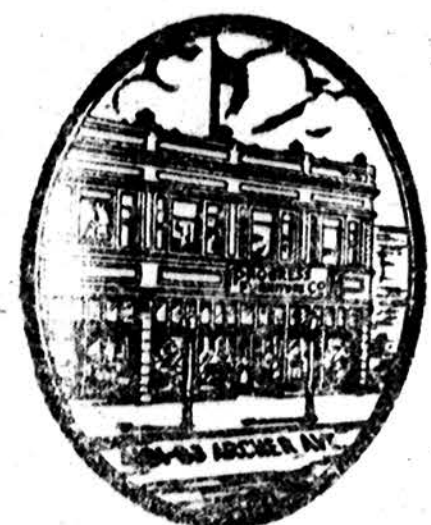
— Aš, motin, klebono patari- mo nelauksiu. Jis man yra aiš-

vauti tautinei kovai. Seimininkai klausėsi susidomėję. Kiekvieną jo žodį jie dėjosį giliai į širdį ir, linguodami galva, visur klebo- nui pritarė. Tik Klevainis ret-

(Nukelta į 6 psl.)

SUTAUPYSITE DAUG PINIGŲ

ISIGYSITE GERESNIUS GARANTUOTUS NAMŲ REIKMENIS IS PIRMOS, IR SENIAUSIOS LIETUVIŲ BENDROVĖS KRAUTUVES KURIAI 40 METŲ VADOVAUJA PATYRĘ ŽMONES. VISUOMET KREIPKITES Į ERDVIA IR PATOGIA LIETUVIŲ BENDROVĖS KRAUTUVĘ

PROGRESS FURNITURE CO.

4181-83 ARCHER AVE. Telef. Lafayette 3-3171 Brighton Parko Kolonijoje

Rakandai, Refrigeratoriai, Kaurai, Ploviklos, Televizijos, Lengvi išmokėjimai pritaikomi visiems

Diena Ateis, Kai Būsi Linksma Sutaupęs!

Taigi, dabar pradėkite taupyti šioje Lietuviškoje įstaigoje. BRIGHTON SAVINGS & LOAN moka 3% pelno ant jūsų sutaupų.

Kiekvieno taupytojo indėlai apdrausti iki \$10,000.00.

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N.

4071 Archer Ave. į vakarus nuo California Ave. CHARLES ZEKAS, Sec'y

OFISO VALANDOS: Pirmadi., antradi., penktadi. ir šešt. 9:00 ryto iki 4:30 p. p. Trečiadi., 9 ryto iki 12 v. d. Ketvirtadi., 9 ryto iki 8 vak.

VISKO UŽTEKTINGAI — TUOJAUS PRISTATOM!

Baldus, baldytuvus, pečius, skalbiamas mašinas, lovas, matracus, kilimus, radio, televizijos setus, vaikų baldus. Žemos kainos, lengvi išmokėjimai. Turime didelį pasirinkimą

Mes pagaminame baldus ir pagal jūsų užsakymą ROOSEVELT FURNITURE COMPANY, INC. Lietuvių krautuvė 2310 W. Roosevelt Road Tel. SEsley 3-4711

Atidara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9:30 Atidara sekmdieniais nuo 11 iki 4:30 val. popiet

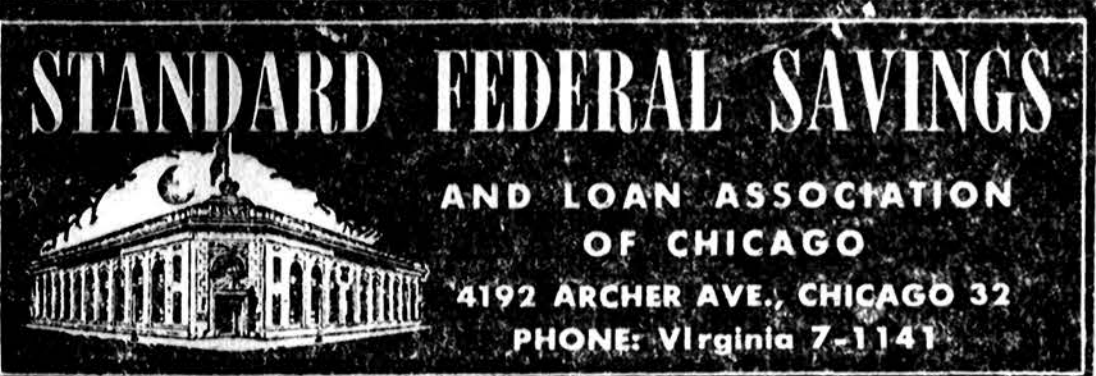
APSIZIŪRĖK IR TAUPYK SAUGIAI

STANDARD FEDERAL turtas virš \$35,000,000.00 Atsargos Fondas 3,000,000.00 STANDARD FEDERAL yra narys Federal Savings & Ins. Corp. ir Federal Home Loan Bank System.

ISTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais visai neatidaro.

JUSTIN MACKIEWICH

President and Manager

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32 PHONE: Virginia 7-1141

IŠVENKITE NEMALONUMO!

Prasome pasilaikyti šį pranešimą tai dienai, kurioje mūsų patarnavimas gali jums būti reikalingas. Tai gali būti saugalyje arba kuomet jūsų dantistas nepasie- kiamas, o jūs baisiai nenorėtumėt būti be dantų!

1 VALANDOS PATARNAVIMAS DANTŲ PLOKSTELIŲ PATAISYMAMS Senos plokštelės pertaisomos į naujus „plastics“. Laisvos plokštelės pamušamos. Įtrūkusios plokš- telės — nulūžę dantys pertaisomi tą pačią dieną.

SPECIALUS DEMESYS KREIPIAMAS Į DALINIS PLOKŠTELES

Savo plokšteles siųskite paštu arba atvežkite. Maloniai suteikiame apskaičiavimus.

OAK PARK DENTAL LABORATORY

328 Lake St., Oak Park EUclid 6-6162

KUNIGĖLIS

(Atkelta iš 5 pusl.)

karčiais atitrūkdavo nuo pasakojimo ir savo mintis nugramzdavo į kažkokią gėlmę, kurioje jis įsijaukė žodžių, tinkančių atsakyti į klebono išvedžiojimus, kurių reikšmę jis suprato iš anksto.

Jam ilgai laukti neteko, nes pavargusį saulė jau vos kybojo ant dangaus pakraščio ir, dar valandėlė, ji galėjo nukristi už tolimoje dunksančio miško. Tai gi klebonas nedelsdamas ir kreipėsi į Klevainius:

— Na, o, sakykite, meldžiamieji, kaip gi jūs galutinai apsisprendėte — už mokyklą sūnų, gal ir kunigą, ar žemę?

Klevainiai pažūrėjo į vienas kitą maldaujantiomis akimis, tarytum didelės nelemties valandą, ir nė vienas nedrįso pradėti kalbėti.

— Šnekėki, gi, tėvai... Taip tai drąsus, bet kai reikia, tai...

Klevainis nuleido rankas ant kelių ir pirštais juos stipriai suspaudė. Akis nukreipė į balkį, prisimerkė ir pradėjo:

— Vai, tėveli, kaip gera yra turėti nuosavą kampą: gabalą žemės, kiemą, trobelę, sodą... Kaip gera matyti tekančią saulę pro savo nuosavą langą ir mirkiojančią pro medžių lapus čia pat prie tavo lovos, prie tavo kojų. O kaip miela žiūrėti į liūliuojantį vasarą, kada tu žinai, kad jis išdygo tavo dirvoj, pabertas iš tavo rankų... Tada tu jaučiant, kad viskas yra tavo: ne tik žemė, prie kurios lipa limpa tavo pėda, bet ir vėjelis, kuris tarso tavo plaukus, ir debesys, kurie supasi virš tavo galvos ir net tas patvorys nokstančio kėlio kvapas... Kunige, aš noriu žemės!... Bet aš apsisprendžiau jau kitaip. Tas bamblys mane nugalėjo. Jis man andai pievoje pasakė: „Tėte, kad aš turėčiau tokį karda, kurio žybičiojimo išsigąstų ruskiai, tai aš juos visus išvyčiau iš mūsų šalies“. O jūs vėl sakote, kad mums reikia mokyklų žmonių... Tai tegul jis eina ir mokosi. Gal tai ir bus tas kardas, apie kurį jis man kalbėjo ir kuris, būdamas kitų rankose, mane apvylė. Būsi laimingas, galėdamas džiaugtis sūnaus laime, nors ji jam šypotųsi tik kumetynuose ir vargo liūnelėse... Jūs, klebonėli, tik paprašysiu jus rodyti tą mokyklą, į kurią jis turės važiuoti. O tau, motin, teks paruošti visa kita, nes aš neuo rytdienos einu vėl į kalvę. Nežinau, ar tokiam reikalui užteksime pinigų.

Klevainis pasakė savo sprendimą susijaudinęs, bet logiškai, lygiai taip, kaip jis buvo iš anksto apgalvojęs ir net žodžius susistatęs. Klevainienė apsisėdė iš laimės tačiau, braukdama nuo skruostų asarą dėl viso pikto pridėjo:

— Tai dar nežinau, Jonuli, ką tėvelis pasakys...

Klebonas, nusteibintas netikėtu Klevainio persiorientavimu, buvo sujauktas. Jis uždėjo savo ranką ant jo peties, pasilenkė prie jo veido ir, tarytum norėdamas pakeisti jo sprendimą, tarė:

— Pasakei, Klevaini, viską, ką ir aš norėjau pasakyti. Tik jau netaip jautriai. Panašus būtų buvęs ir mano sprendimas, bet sprendimas ne visai toks. O tai ir patiesins mano atsilankymą, nes priešingai atveju jis būtų tapęs bereikalingu... Taigi, tavo sūnų nutariau leisti į mokyklą aš. Aš jį globosiu iki pat galo, mokėdamas už jo išlaikymą ir mokyklą, duodamas knygas ir drabužius. Jis bus mano draugas ir vasaros bei švenčių metu. O tu, mano brangus parapijoni, už savo prakaito lašus pirk žemės tiek, kiek tu įstengi. Juodu abu esate verti ir mokyto sūnaus, ir žemės, ir visų tų Dievo gėrybių, apie kurias tu, Jonai, ką tik kalbėjai... Na, tai duokš ranką, broliu.

— Tėveli, ką jūs... — vienu metu ištare abu Klevainiai.

— Na, jeigu jau nenorėsite, tai Pranukas galės vasaroti pas jus. Tiesa, juk naujakuriams reikės ir dirbti padėti. O, iš Pranelio būtų ir artojas nebologas... Tai štai kokis mano sprendimas. A, būčiau pamiršęs: gimnazijoje visus reikalus jau sutvarkiau ir šį rudenį, va, šituo pačiu arkluku mudu leisimės į kelionę.

— Tėveli, betgi šitiekos pinigų sukloti ant svetimo vaiko, — dar vis netikėjo klebono žodžiais ir nerimavo Klevainis.

— Tai būtų gražu mūsų parapijoi, jei klebonas savo sūnų turėtų. Cha, cha, cha...

— Perprašau klebonėli... bet aš dar vis čia nesuivoku... Juk mačiau pereitą kartą ir kleboną, kaip apirusią, ir trobas apgriuvusias, ir tvoras išvirtusias... Viskas ne taip, kaip kitur. O jūs savo pinigų...

— O, ar nepamane, Klevaini, kad jūsų žilagalvis klebonas krauna turtus ir nieko netaiso, kad kitam neliktų?! Bet tu esi išmintingas vyras ir taip negalvoji. Taigi, kol mūsų šalelį siaučia tamsybė ir skurdas, kol laisvės aušros spindulėlis neįspindi pro jos liūnelių langus ir mūsų sūnūs ir dukros nesurankioti iš Rusijos pašalių, tol jų klebonas negyvens ištaigingam rūme. Jei Dievas duos, tegul jūsų sūnus jau pataisys. O jei jo bus kitokia valia, tai vistiek ne apgriuvusios trobos mums lopyti reikia, bet tiesti kelius, kuriais turės eiti karatą atžygiuoti laisvę.

— Ačiū, dvasiškas tėveli, ačiū už tokias gražius žodelius, kurių savo amželyj mes negirdėjom, ir tokią širdį, kurios gerumo dar niekad nebuvome patyrę, — dėkojo Klevainienė ir pripuolė prie klebono rankų. — Tai jau dabar, tėveli, mes jus vistiek tuščioms neišleisime. Tėvai, atnešk tą sūrį, ką anava ant kuolo džiūsta.

— Mums būtų didelė negarbė, motin, su sūriu prasidėti. Bet aš ir nežinau, kaip čia reikės atiteisti... Čia tai jau turi ranka ranką plauti... Tėveli, mes esame jūsų visados: ir šieną grėbiant, ir rugius kertant, ir... visur, visur.

— Na jau, na jau... Duokš man tą sūrį, Klevaini. Tegul tavo vyras nekencia tos negarbės. O daugiau, kad negirdėčiau jokių pažadų... Na, tai viskas sutarta ir aš galiu sau važiuoti namo.

Prabėgo dešimt pavasarių ir užklupo vienuoliktasis. Buvęs papievėjęs apyplikis dvaro kalnas žaliavo, lingavo, vėsejo. Pakalnėje, prie augštojo grando, dunksojo maža sodyba, padabinta plačialapiais topoliais ir apsupta žydinčiu sodu.

Buvo sekmadienio vakaras. Klevainiai, pasirėmę ant tvoros, žiūrėjo į kylančią miglą, kuri buvo jau spėjusi pridengti paukščių sparnų plasnįjį ir vandens gražuolių tulpių galvutes. O gale pirkios, vidury didžiojo serbentyno, baltavo beržinis suolas, ant kurio sėdėjo du garbinį svečiai — kaip šimtmetis beržas, prailęs klebonas, ir, kaip lazdyno atauga, tiesus, jaunas kun. Klevainis — ir narpliojo savo širdies problemas...

— Ar atsimeni, motin, mano žodžius, pasakytus prieš dešimt metų?

— Taip. O tu tik atsigrįžk į serbentyną...

(Pabaiga)

Auklėtojų suvažiavimas

Atlantic City, N. J., balandžio 7—10 dienomis įvyksta JAV Katalikų Mokytojų Sąjungos suvažiavimas (50 m.) suvažiavimas, kuriame, numatoma, dalyvaus arti 10,000 asmenų.

SVARBI J. ŠEINIAUS KNYGA

PROF. STEPONAS KOLU PAULA, Nontre Dame, Ind.

Žinomas mūsų rašytojas Ignas Šeinius 1940 metais parašė švediška "Raudonąjį Tvaoną", savo įspūdžius iš bolševikų okupacijos Lietuvoje pradžioje. Jo knyga buvo išversta į danų ir suomių kalbas, ir, pagaliau, po 13 metų pasirodė lietuviškas "vertimas". Išleido "Talka" New Yorke, įžangą parašė S. Zobarskas.

Šeinius knyga turi didelę istorinę reikšmę, lygiai kaip J. Petručio "Kaip jie mus sušaudė". Tai nėra romanas, tik labai vaizdžiai parašytas reportažas ar dienoraštis apie Vilnių 1940 metais, apie rusų kariuomenės okupaciją, valdžios pagrobimą, Liaudies Seimą ir nuotykingą pabėgimą. Kaip dūlomatas ir Vakarų kultūros rasytojas, Šeinius teisingai vaizduoja žmones, dažniausia duodamas tikrus vardus, be ypatingos pagiežos, su vykusia ironija. Storoje (327 psl.) knygoje maža "vandens", nebent Vilniaus meno turtų aprašyme, dėl ko skaitytojai tikrai nesisuks! Aprašytieji įvykiai mums tebeskauda po keliolikos metų, o objektingų atsiminimų kaip ir neturime.

KRONIKA

● Prof. Juozas Brazaitis šiemet gruodžio 9 d. sulauks 50 m. amžiaus sukaktį (gimęs 1903 m.). Tai vienas gabiųjų mūsų literatūros istorikų, laikraštininkų ir valstybininkų. Buvo vienas iš "Naujosios Romuvos" sąjūdžio dalyvių ir vienas iš dienraščio "XX Amžiaus" steigėjų. Yra parašęs eilę knygų bei vadovėlių: Naujieji skaitymai (du vadovėliai, redaguoti drauge su A. Skrupskeliene ir A. Vaičiulaičiu), Literatūros teorija, Visuotinė literatūra (—drauge su dr. J. Griniumi), Visuotinės literatūros istorija (parašyta drauge su dr. J. Griniumi ir A. Vaičiulaičiu), Vaizgantas, Lietuvių rašytojai ir kt. Jisai vadovavo sukilėlių pastatytai laisvos Lietuvos vyriausybei, kol nacių prievarta nenutraukė jos veikimo, tremtyje buvo Užsienio Tarnybos vadovas prie Vliko, dabar yra vienas iš "Darbininko" redaktorių. Sekmadienį Chicagoje jis įsigrime pasikaitoje apie Maironį, kuri bus Mairijos Augštesniojo Mokyklos salėje 3 val. 30 min. p.p.

● Antano Vaičiulaičio išvirsta Francois Mauriac apysaka "Gimdytoja" jau atspausdinta ir šiomis dienomis pasirodo knygų rinkoje. Išleido Terra. Veikalas stiprus, svarsto šeimoms gyvenimo problemas. Mauriac'as, laimėjęs Nobelio premiją susilaukė ypatingai plataus susidomėjimo visame pasaulyje. Tremtyje šis veikalas bus berods pirmas Mauriac'o kūrinys išleidžiamas lietuviškai ir tikimasi bus plačiai skaitomas.

● Margučio žurnalui balandžio mėnesyje sueina 25 metai. Jis leidžiamas Margučio radio programos, kuri Chicagoje jau veikia 23 metus, įsteigta muziko A. Vanagačio.

● Teleforo Valiaus trys medžio raiziniai išstatyti Kanados parodoje, vykstančioje Toronto Karališkame Muzėjuje.

Dangaus žemėlapis

Laivyno Tyrinėjimų Skyrius suteikė jėzuitų vadovaujamam Georgetown Universitetui \$1,107, kad sudarytų du solarinio spektro žemėlapius.

Knygos stilius lengvas ir taip idomus, kad sunku nuo jos atsitraukti net ir po sunkaus dienos darbo. Nepasigailės ją perskaite!

Tačiau negaliu nutylėti knygos leidėjų nerūpestingumo. Knyga — ne dienraštis, ji leidžiama bent keleriems metams. Todėl knygų leidėjai turi geriau prižiūrėti savo amato ir nesiteisinti svetimais korektoriais. Šeinius knyga mirga korektūros klaidomis: sumaišytos eilutės (29, 237 psl.), psl. 52 "nukliaukta" visa pradžia, du kartu iš meteorologijos padaryta įkyri "meteorologija". Daug neįtaisyta spaudos klaidų, tą dar galima pateisinti korektoriaus nepritvymu. Įžangoje palikta stambi klaida, kuri iškreipia prasmę: kėlionė po Sovietų Sąjungą 1943 metais! Taip pat, psl. 73: jis giria mano restoraną, t. y. autorius? Atrodo, kad autorius rašė: man. Iš smulkesnių "vertimo" netikslumų reikia paminėti švento Bernardino bažnyčia Vilniuje (psl. 56).

Tikėkime, kad antroje laidoje tu nemalonių šiurkštumų bus išvengta...

Laetare medalis mecenatui

Notre Dame Universitetas kasmet skiria aukso medalį pasižymėjusiam katalikui, t. vad. Laetare medalį. Tas pasiskyrimas skelbiamas ketvirtą Gavėnios sekmadienį, vad. Laetare. Šiemet, 75 kartą istoriškai, du medaliu apdovanotas Universiteto geradaris I. A. O'Shanghnessy, žibalo pramonininkas iš St. Paul, Minnesotoje. Laureatas gimęs 1885 metais, dabar yra įvairių įmonių savininkas, jų tarpe Globe Oil and Refining Co. prezidentas. Iš savo turto jisai rėmė eilę mokyklų. Notre Dame Universitetui jis stato Meno ir Literatūros rūmus, kurie bus baigti ligi šių metų gegužės ir kaštuos 2 su puse milijonu. Tuo jis įamžins savo vardą, nes rūmai vadinsis jo vardu.

Bakterijų pagaminti dažai

Mokslininkas E. Pringsheim tvirtina, kad dažai, vadinami ochra, raudonos ar geltonos spalvos, susidaro iš žemės su gausiomis geležies priemaisiomis, yra kaip ir kreida — liekanos mažyčių gyvių. Esant tinkamoms sąlygoms daug vienos ląstelės augalai ir gyvių iš vandens sugeria geležies druskas ir sukrauna savo kūnų paviršiuje. Kai kur šios ochros yra tiek daug, kad ją galima panaudoti geležies gamybai.

Bakterijos, kurios naudoja geležį, prisideda prie geležies rūdijimo žemėje ir vandenyje.

Britų mokslininkai dar 1951 m. pastebėjo, kad yra bakterijų, kurios Afrikos ežeruose sudaro geltoną purvą, kuriame grynai siera yra bakterijų sudėta į sluogsnį. Britams pasisekė surasti bakterijų rūšį, kuri gana greitą atlieka. Tam siera išskyrimui kaip medžiaga, gerai tinka atmatos iš miestų kanalizacijos vamzdžių. Mokslininkai tvirtina, kad vietose, kur daug saulės ir šilumos šitoksai bakterijų atliekamas siera išskiriamas apsimokėtų organizuoti plačiu mastu.

Lindbergo atsiminimai

Atlanto nugalėtojas Charles Lindbergh rašo savo autobiografiją. Dalį tų jo atsiminimų, užvardintų "St. Louis dvasia", nupirko "Saturday Evening Post", sumokėdamas \$100,000.

Karių gyvenimas po vandeniu

JAV ruošiasi prie atominių submarinų. Kadangi jie galės išsilaikyti ilgą laiką po vandeniu, yra svarbu nustatyti, kiek ilgai žmogus gali būti be saulės, be dienos šviesos, be šviežio oro. Tam reikalui buvo padaryti bandymai: submarinan "Haddock" užsidarė 22 kariai su vienu karininku. Mokslininkai tikrino jų matymą, klausą, rankų patvarumą, sugebėjimą spręsti protines problemas. Juos stebėjo fiziologai, kaip jiems sekasi su gyventi, ką jie mėgsta, ko ne. Buvo nemaža problema nustatyti kiek angliarūškio (kurs atsiranda su iškvėpuotu oru) gali žmogus pakelti, nepakenkdamas sveikatai.

Visas tas bandymas kainavo \$30,000. Žmonėse, buvusiose ilgas dienas be pertraukos submarin, nepastebėta didelių permainų, tik mažesni ir laikini padariniai jų kraujuje pastebėti dėl gausios angliarūškės. Nuo pat pradžių kariai gožiai valgė, bet iš jų tik vienas priaugo 7 svarus.

Elektroninė priešlėktuvinė patranka

JAV-bių karinė vadovybė spaudai pademonstravo savo naują priešlėktuvinę patranką, kuri yra nuostabią taiklį nes yra vadovaujama elektroninių įtaisų. Ji gali "matyti" tamsoje ir pataikyti į esantį už debesų lėktuvą, pasiekdama net 15 mylių nuotolį.

Prie tos patrankos yra prijaukta elektroninė "akis". Ji — didelės lėkštės pavidalo, sukasi, stebėdama, ar neatskrenda priešas. Kai elektronai pagaua besartinantį priešą lėktuvą, ta "akis" sustoja, automatiškai nudaikoma ranką į lėktuvą ir automatiškai prasideda šaudymas.

Ta patranka yra pagaminta Sperry Gyroscope Co. ir tai yra paskutinis mokslo ir išradimų žodis šioje srityje. Pati patranka automatiškai paleidžia 45 šūvius per minutę. Bet gali ją šaudyti ir kariai, išjungę automatiškai automatiškai sprogs-matinus prietaisus. Patrankos ta, kai tik priartėja erdvė prie metalo, prie lėktuvo.

Atsivertimas nacio, buvusio komunistu

Amerikiečiai išleido iš vokiečių kalbos išsivertę dienoraštį vokiečių lakūno, Bismarcko vai karčio Heinrich von Einsiedel, kuris 1942 m. pašautas ties Stalingradu tapo rusų belaisviu, pasidavė komunistų įtakai, bet vėliau pažino esminę komunistų korupciją (sugedimą) ir atsimetė nuo komunizmo. Jo knygos antraštė amerikiečių vertime yra "I Joined the Russians".

Bausmės prieš 4,000 metų

Dabartinio Irako teritorijoje buvo atrastos dantyrasčių plokštės, surašytos ten buvusios Sumerų valstybės Uro mieste. Dr. Kramerui pavyko jas išskaityti. Atrodo, kad tai įstatymų lentos iš 2050 metų prieš Kristų. Jais numatomos piniginės bausmės už įvairius nusikaltimus: už kojos nukirtimą — 10 sidabro šekelių, už kaulų sutrupinimą ginklu — 60 sid. šekelių.

Apendicitas vaikuose

Žurnale "Archives of Surgery" dr. Cl. Benson rašo, kad apendicitas pasitaiko ir kūdikiuose. Seniau (apie 1936 m.) apendicitu ir jo komplikacijomis susirgusių vaikų mirėdavo 60%, dabar — nuo mirties išgelbsti chirurgų peilis. Šešių svarų kūdikis geriau operaciją pakelia, kaip 40 metų jo tėvą. "Kūdikis tai dar tik naujagimis", sako dr. O. Swenson.

Mokyklų lėšos

Vignas New Hampshire laikraštis paskelbė, kad vien tik jų diecezijos katalikų mokyklų per metus valstybės išdui sutaupo penkis milijonus dolerių.

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS

duoda tremtynia prieš karą balgas Chicago Universiteta

Viennas doleris val. — privados, Vertimai, Anketo pildymas, Ivaizhs raštai angliskai.

K. KALINENAS

6402 S. Fairfield Ave., Chicago 29

(8-dias aukstas, duels po kaire, arti 63-čio gatvės ir California Ave.)

Modernizuokite virtuvę ar prausyklą su PLASTIC TILE

Prieinamos kainos. Iki apskaitavimu kreiptis telefonu.

WALbrook 5-4665

DEMOSIO SAVININKAI!

Gaukite apskaitavimą dabar! Gazo ir alyvos pakaitimai. Atliekame visokių rūšių krosnių įvedimus patalynas; aptarnaujame katilus. Virš 25 metų patyrimas.

Saukite Mr. Allen, ONTARIO 2-1811

ADVANCE HEATING

1409 Washington, Waukegan, Ill.

SUKNELIŲ SUVEJA

Mūsų specialybė balinės ir vestuvinių rūbų. Visi patalynai. A-1 darbas ir prieinamos kainomis.

615 Chestnut St.

WAUKEGAN, ILL.

Tel. ONTARIO 2-1510

GERIAUSIA SKALBYKLA

Dėmesio, šeiminiškės! Sutaupysite 20% pagal mūsų "cash & carry" planą. Slapi skalbiniai, sausi išpurenti ir marškinių. MUELLER BROS. LAUNDRY, 2139 S. California Ave. 6:45 v. r. iki 7 v. v. kasdien. Šešt. 6:45 iki 5 v. v.

KONTRAKTORIUS

POVILAS ZAVADZIUS

Stato naujus ir pataiso senus namus, garažus, portus. Padirba duris, langus ir "screen doors".

7135 So. Rockwell St.

HEmlock 4-1169

DEMOSIO, TEVAMSI

POPULAR PIANO & ORGAN CLASSES

Pilno ir vargonų klasės \$5 mėnesiui. Pradedantiems ir pažangiesiems mokiniams.

RICHARDSON STUDIOS

28 N. Genesee Room 27

ONTARIO 2-5376 Waukegan, Ill.

Skambinti pirmadi., trečiadi., ir ketv.

LIETUVIŲ POEZIJOS ANTOLOGIA

"Žiūrėkite, tai tūkstančių metų lietuviško poezijos kūrinių!"
Dr. J. Balys, "Dirvoje"
Mūsų buvo miela ir džiugu redaguoti, nes, rinkdami šiuos tautos turis vienon krivon, pamatėme, kad mes turime seną ir didelę poeziją.
J. Alstis, "Darbininke"
Paleidžiame šią eilį knygą "iš kaimo ir kaimo pas jaunus, senus", tarint poeto Prano Vaičiūčio žodžiais. Tas mūsų kaimas šiandien pasidarė visas platus po saulės.
A. Vaičiūlaitis, Aftol. prakalbo 832 puslapių, 110 poeto atvaizdų. Kietai įrišta. Kaina \$6.00.
Užsakymus su pinigais siųskite skančiais

DRAUGAS

2334 So. Oakley Avenue

CHICAGO 8, ILL.

Užsakytos knygos siunčiamos paštu

DEMOSIO NAMŲ SAVININKAI!

MES ITAISOME: Centralinius apšildymus bei pakaitame į gazinį ar atlejinį apšildymą už prieinamas kainas.

Nemokami apskaitavimai — vyksta bet kur

PLEASANT HEATING & SHEET METAL

Wentworth 6-2038

Išėjo iš Spaudos —

SŪNUS PALAIDŪNAS

Studija Apie Vakarų Civilizacijos Krizę

Vietoj

1,000,000

DOLERIŲ

tik

2 DOLERIAI

Rašykite „DRAUGUI“

2334 So. Oakley Ave., Chicago 8, Ill.

DEMOSIO, SAVININKAI

Pertaisome ir atliekame visokius namų pataisymus

R. J. RIES & CO.

BUILDING CONTRACTORS

Turkita reikaliai tiesiai su statybos kontraktorijais

GRaceland 2-1149

RAY GASS

Patyres medžių sodininkas ir "landscaper" — medžių apkarvimas ir pertvarkymas.

Geriausia atliekamas darbas: Nemokami apskaitavimai

26 m. patyrimas

Saukite dabar!

Prospect 6-5991

DEMOSIO SAVININKAI

Gaukite apskaitavimus šiandien ant visokių rūšių dalydės darbo, pertaisymo palėpių ir rūšių į butus. Patatome garažus ir pertaisome

ONTARIO 2-0748

DEMOSIO NAMŲ SAVININKAI!

Leiskite mums sutvarkyti jūsų elektros problemas — Didelis ar mažas

Komerciniai — Industrialiniai

Residentiniai

Electrotechniniai darbai

MCCUSKY ELECTRIC CO.

3549 S. Halsted St.

Bishop 7-3121

„Draugo“ Bendradarbių Klubas

leidinys, Chicago, 1952, pusl. 221, kaina \$2.00.

JURGIU GLAUDA

PREMIJAS

NAMAI

ANT SMELIO

„Ši

"Mylėk, žvirblėli, savo žemę"

A. TYRUOLIS, Brooklyn, N. Y.

Taip ragina poetas Petras Pilka savo eiliuotoj pasakoj "Zvirblėliai Inkilėnuos". Tai 104 puslapių knyga mūsų mažiems skaitytojams, pereitų metų pabaigą Vokietijoje, "Tremčiai" prižiūrint, išleista. Kaip ir kitų poetų rinkinių suaugusiems (paskutinis pasirodė 1950 m. "Zvaigždžių Ieškojimas" vardu) ir šio teisiškai 100 egzempliorių, kas reikėtų laikyti skriauda mūsų mažiems skaitytojams. Miela būtų buvę matyti leidinį ir iliustruotą, kaip paprastai ir dera tos rūšies leidiniams.

Gerų lietuvių vaikų poetų nedaug turime. Vyte Nemunėlis gal būtų juos visus pralenkia — ne per seniai ir vėl pasirodė jo su dail. V. Augustinu išleista knyga mūsų mažiems "Po Tėvynės Dangum". Dabar gražiai tas gretas papildė Petras Pilka, nors lig šiol daugiausia pasireiškęs kaip individualus sielos liūdesio ir gamtos paguodos poetas, kuriam ir sunkiausioj iš-

Pavasaris

trėmimo? valandoj dar spindi "žvejo žiburėlis".

Lietuviškoji pasaka ne vienam mūsų poetui duoda geros medžiagos. Nebūtinai tokia eilėmis atkurta pasaka turi būti skirta tik vaikams, kaip tat rodė S. Neris "Eglė Žalcų Karalienė" ar P. Jurkauskas (lig šiol dalimis spausdinta) "Dvylikos Brolių Judvarniais Laksčiusių" pasaka. Zvirblis gal ne tiek lietuviškoj pasakoj, kiek dainoj figūruoja, juk jis ir pelėdai koją besokant numynė ir jį vargšėlį tėvelis "nubildino". Zvirblių gį kova su plėšruoju katinu iš seno žinoma.

Sio pastarojo motyvo, eilėmis jį atkurti, ėmėsi ir "Zvirblių Inkilėnuos" poetas. Tripe-džiais trochėjo ketureiliais, visai nepeiktinu, net klasišku rimu įpavidalintais, jis gan sklandžiai skaitomą žvirblių epą nūn kuria. Švelniu humoru ataustas jis ir suaugusiam skaitytojui mielas ir artimas. Jaunikių mokymas, suokalbis priešą katiną paimti nelaisvėn, kanapių virvės vijimas, suktojo juodsermėgio supančiojimas (gal geriausiai vykęs epizodas) ir nuvažiavimas į groivį — štai svarbiausi žvirblių poemos momentai.

I veiksmo eiga autoriaus bandyta įvesti ir vaikų pasaulio vaizdėlių, nors jie čia nėra ryškūs ir tiksliau prie veiksmo priderinti. Čia gal tik ryškiau išskyla pedagoginis momentas, gerojo charakterio (Laimutės) pastatymas prieš apsiėlidusį (Dainelės) ar tinginėlį (Vytko). Darbščioji Laimutė ir punktuoli, ir geraširdė paukščių globėja (mažosios skautės pavyzdys):

Valandas ji žino,
Suskaiciuoti moka
Ir vos tik septynios —
Iš lovytės šoka.

Ir maža rankutė
Praveria langelį.
"Puti, puti, puti",
Šaukia ji žvirblėli.

I natūralią, gamtinę veiksmo eiga šiaip poetas pamokymų nekaiso, nebent kai kur iš žmonių paimtu humoru prasi-tardamas, pvz., kad "negera pykti: Gali tuoj ragiukai du smaili išdygti!"

Mieli gamtos vaizdėliai, nuo šventosios pakrančių, praslėnka pro skaitytoją, kai kur poe-to gan vaizdingai, lyg dailinin-ko, atkurti:

Raudoni spurgikai,
Kekėmės prikibę,
Tartum karoliukai
Ant šermukšnių žiba.

Zema šaltėknėlė,
Prie tvoros palinkus,
Ir ta kepurėlė
Baltą prisirinkus.

Dar 1945 metais Vokietijos tremtyj šią poemėlę rašydamas poetas, be abejoj, tematė savo gimtuosius Inkilėnus prie šven-tosios visiškai arti. Jo žvirblė-liai ten pešėsi su "suktojuju juodsermėgiu" kaip ir jo likę broliai (gal partizanai) ėjo im-tynių su jų persekiotoju, jį iš-bloškusi iš jo lizdo, iš namų. "Vakaras Lizdelyj" tai gimtų-jų namų apoteozė:

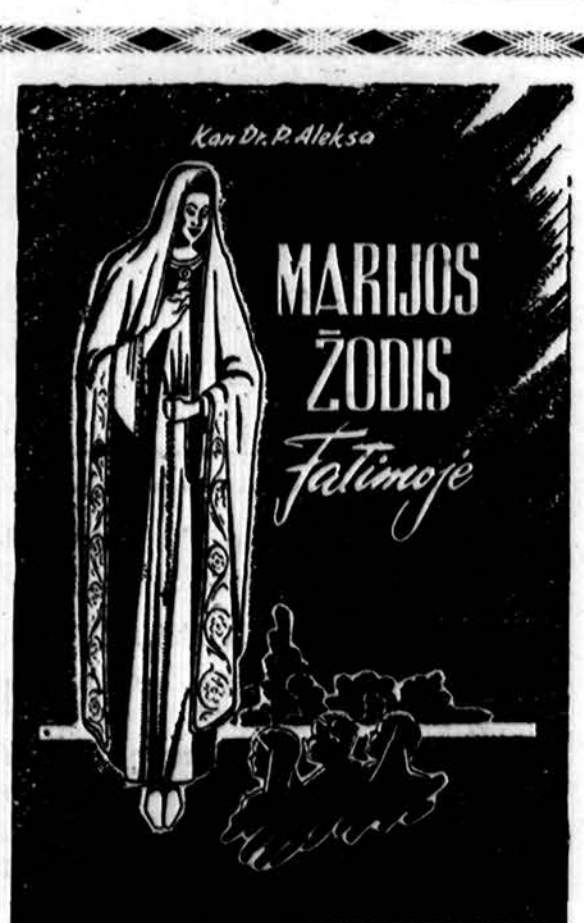
Ar nusikamavęs
Ar eisi sulytas —
Vis lizdelis savas,
Kito neprasytas.

Branginki, vaikeli,
Lizdą, gimtą stogą
Ir mylėk, žvirblėli,
Savo žemę, žmogų.

Praradusiam savo žemę ir vis jos besiliginčiam, tiek ma-žajam, tiek didžiajam skaity-tojui, ši poemėlė būtų miela literatūrinė dovana, jei jos Ka-lėdų Senelis nebūtų taip labai pašykstėjęs daugiau įsidėti į savo krepšį.

Liturginės studijos

Notre Dame Universitetas šią vasarą (birželio 19 — rug-pjūčio 4 d.) turės specialų li-turginių studijų kursą, kuria-me bus dėstoma liturginė loty-nų kalba ir literatūra, krikščio-nių liturgijos kilmė, bažny-čių statymas ir dekoravimas, gregorinis giedojimas, balso la-vinimas ir kt. artimi dalykai.

Marijos apreiškimų Fatimogė
1917 metais aprašymas
128 pusl. Kaina \$1.00

Užsakymus su pinigais siųskite.
"DRAUGAS"

2334 So. Oakley Ave.,
Chicago 8, Ill.
Užakytos knygos siunčiamos paštu

Ar verta hipnotizuotis

Kaikurie kenčią skausmus, ar norį nusikratyti įgyto girtavimo įpročio ar dėl kitos priežasties įieško pagalbos hipnotizme. "Science Digest" žurnalas per-spėja, kad tai dažnai būna klai-da. Tą tvirtinimą paremia fak-tais. Pvz. viena moteris, nega-lėdama užmigti, pasinaudojo hipnotizmo pagalba. Vėliau pa-sirodė, kad nemigos priežastis buvo skaudulys, kurs hipnotiz-mo įtakojė buvo atidėtas ope-ruoti ir padėti tik pablogino.

Ypač daug žalos padaro viso-lė hipnotizmo mėgėjai, be mokslo tam pasirodimo, pa-darantys tiesiogius invalidais tūkstančius žmonių.

"Žmonės, kurie bėga į įvairius rūšius, įieškodami gydymo hipnotizmo, žaidžia su dynami-tu", — perspėja mokslinis žur-nalas. Hipnotizmas gali būti naudingas, bet tik patyrusiose rankose. Amerikos Psichiatrijos ir Neurologijos Taryba reika-lauja, kad šios šakos specialis-tas pirmia išieitų medicinos moks-lus, paskiau penkerius metus studijuotų psichiatriją ir tik tada išieitų hipnotizmo studijas. Pati hipnozės jėga mokslo dar tebestudijuojama. Mokslininkai priejo pažūros, kad:

1. Nors hipnotizmas gali pa-šalinti simptomus, pati liga gali būti labiau paslėpta ir užtęsta.
2. Hipnotizmas bando už-gniaužti protinių ligų reiškima-si, bet nepašalina jų priežasties, kas asmeniui gali sudaryti pa-vojų.
3. Hipnotizmas žmogų pala-nkia kito valiai, kas gali būti taip pat bloga, kaip narkotikai.

Naujos žvaigždės

Dr. C. Payne - Gaposchkin, Harvardo Universiteto profes-sorius, skelbia, kad daugelis šviesiųjų žvaigždžių yra susi-formavę jau po to, kai gyvybė Žemėje buvo atsiradusi. Žvaig-ždės atsiradimas gali užimti ir milijoną metų. Mūsų erdvėje (galaxy) yra dar tiek išsiblaš-kiusios medžiagos, kad iš jos gali susidaryti bilionas naujų žvaigždžių. Mūsų artimosios žvaigždės — saulės — am-žius, manoma, dar gali siekti penkių bilionus metų.

Isigykite įdomią, intriguojančią turinio istorinę apysaką, turinčią 307 pusl., 43 spalvuotus paveiks-lus ir įrištą į kietus viršelius

SIELA UZ SIELĄ

Parašyta italo seleziečio D. Pilla ir sulietuvinta misionieriaus A. Sabaliausko "Nuo Imsrės iki Orinoko" autorius, 307 puslapių. Kaina \$2.00.

Užsakymus su pinigais siųskite:

DRAUGAS
2334 So. Oakley Ave.
Chicago 8, Ill.

NUO UZSISENĖJUSIŲ Skaudančių žaizdų IR ATVIRŲ ODOŠ LIGŲ!

Tie, kurie kenčia nuo SENU AT-VIRŲ ir SKAUDIŲ ŽAIZDŲ, jie negali ramiai sėdėti ir naktimis mie-goti, nes jų užsienėjusios žaizdos niežti ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą, senų at-virų ir skaudančių žaizdų, užsiskite LEGULO Ointment. Jo gydomos ypatybės palengvins jūsų skaudėji-mą ir galėsite ramiai miegoti nak-tį. Vartokite jį taipgi nuo skaudžių nudegimų. Jis taipgi pašalina niež-ėjimo ligos, vadinamos PSORIASIS. Taipgi pašalina persėjimą ligos, vadina-mos ATHLETE'S FOOT, sustabdo džiovinimą odos ir perpyšimą tarp-pirščių. Jis yra tinkamas vartoti nuo džiūstančios ir auskluosios odos. Jis yra gera gydomoji visų išvirsnių odos ligų. LEGULO Ointment suteiks jum pagalbą nuo nuvar-guslių, perštamų ir niežėjimų kojų. Legu-lo Ointment yra pa-duodamas po 75 ct., \$1.25 ir \$3.50. Pirkite vaistinėse Chicago ir apylinkėse ir Mil-lwaukee, arba at-siųskite money orde-rį —

LEGULO, Department D
5618 W. Eddy St., Chicago 34, Ill.
MULberry 5-3694

Paskutinė Bernanos apysaka

Bodley Head leidykla Ang-lijoje išleido pomirtinį prancū-zų rašytojo Bernanos kūrinį, pavadintą "Night is Darkest". Toje apysakoje aprašytas ir gerai charakterizuotas veikė-jas Ganse laikomas paties ra-šytojo atvaizdu. Ganse apysa-koje vaizduojamas rašytoju, kuris bendradarbiauja su dviem vyrais ir moterimi Al-fieri.

"The Times Literary Supple-ment" pažymi, jog ši apysa-ka yra antros rūšies kūrinys; tačiau pati geriausia iš antros rūšies knygų.

Pax Romana suvažiavimas
Universitetą baigusių katali-kų Pax Romana organizacijos narių suvažiavimas įvyks rugp. 7 — 11 dienomis Bonn mies-tė, Vokietijoje.

Gražiausias, rinktinės mūsų žmonių pasakos. Apie šią knygą AIDUOSE (Nr. 10, 1952) para-syta taip:

"Juozas Svaistas davė gražų ir įdomų rinkinį. Jo parengimas at-liktas sėkmingai: pasakos teka natūraliai. Visa tai pasekama vaizdingai ir gyvai. Turime pro-gos džiaugtis pasakų meniniu pranašumu, sveika epine nuotai-ka, vaizdingumu, žodžio kultūra ir poezija. Knyga trauks ne tik jaunuosius, bet ir visokio am-žiaus skaitytoją, kuriam brangi ir įdomi mūsų tautos kūryba."

Knygoje AUKSO KIRVIS 224 psl. ir per 30 iliustracijų. Kaina \$2.50. Gaunama DRAUGE, 2334 So. Oakley Ave., Chicago 8, Ill., ir pas knyginkus.

LIETUVISKA ĮSTAIGA

SAFETY OF YOUR SAVINGS

CRANE

2555 West 47th St.
CHICAGO 32, ILL.
LAF. 5-1083
B.R. PIETKIEWICZ PRES.

Savings & LOAN ASS'N

INSURED UP TO \$10,000

RAKANDAI VISŲ IŠGARSĖJUSŲ IŠDIRBYSCIŲ

KAINOS IR SĄLYGOS VISIEMS PRIEINAMOS
Mes turime parodoje didžiulį pasirinkimą:

Brangenybių, Deimantų, Laikrodžių, Rekordų, Phonogramų, Radi-jų, Pianų, Televizijų, Siuvamų Mašinų, Seklyčios Setų, Miega-majam Baldų, Valgomajam Setų, Grindinių ir Stalinių Lempų, Reikarčiais vartojamų baldų—įvairių, Kaurų, Karpėtų, Linole-um, Matracų ir Hollywood Lovų, Jaunimui Baldų, Žaislų, Elek-trinių Prosių, Skalbiamų Mašinų, Elektrinių Šaldytuvų, Freze-rių, Gazinių pečių, Gazinių Šildytuvų, Elektrinių Pečių, Studio Couches, Hide-a-Beds lovų.

3 Aukštai Pulkų Baldų ir Namams Reikmenų

JOSEPH F. BUDRIK, Incorporated
3241 So. Halsted Street Tel. CAIumet 5-7237

Krautuvė atidara pirmadienį ir ketvirtadienio vakarais iki 9:30 P. M. Kitais vakarais iki 6 val. vakaro. Nedėliomis uždaryta. Budriko Radio VALANDA leidžiama ketvirtadienio vakarais kaip 6-tą valandą iš stoties WHFC, 1450 kilocycles.

PIRKITE TIESI OG NUO
MR. NELSON
— savininko —

**St. Casimir Monument
Company**

3914 West 111th Street
Vienas blokas nuo kapinių.
Didžiausias paminklams planų pasirinkimas mieste

Telef. CEDarcrest 3-6335

Antisovietiniai juokai

I mūsų redakciją kreipėsi B. Herberick, pranešdamas, kad jis redaguoja antisovietinių juo-kų leidinį, kurs bus paskleistas tarp amerikiečių. Kas turi to-kios medžiagos prašomas siųsti, anglų kalba, šiuo adresu: Mr. B. Herberick, 9 Clock Lane, Ce-dar Gate, Darien, Conn. Ter-minas — iki balandžio pirmos dienos.

Sprogdinančios bangos

"The Explosives Engineer" praneša, kad susekta, jog radijo bangos gali net dviejų my-lių nuotolyje taip įkaitinti ma-žą vielę prie dinamito ar ki-tų kapsulių, kad kapsulė užde-ga sprogstamąją medžiagą.

Linksmi praleidkite laiką su
dainų rinkiniu

DAINUOK

12 dainų rinkinys vienam ir dviems balsams su fortepionu. Me lodija ir žodžius parašė Jonas Gvazdaitis. Forteponui pritarimą patvarkė Juozas Žilėvičius.

Kaina \$2.50

Užsakymus siųskite:

DRAUGAS
2334 So. Oakley Ave.
CHICAGO, ILL.

STATYBAI IR NAMŲ
PATAISYMAIS
PRISTATOME
VISOKIŲ RŪSIŲ
MEDŽIAGĄ

CARR MOODY
LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. HALSTED ST.

Tel. Victory 2-1272

APKAINAVIMĄ IR PREKIŲ PRI-STATYMĄ TEIKIAME

NEMOKAMAI

RASTINE ATIDAROMA kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. vakaro

Kinų kalbos žodynas

Penkiolika jėzuitų kunigų ir du pasauliečiai, raudonųjų iš-tremti iš Kinijos, dabar dirba prie sudarymo kinų kalbos žodyno, turėsiančio 15,000 ki-nų ženklų vertimus į daugelį kalbų.

Televizija ir susikaupimas

Per visus penkiuos kovo mė-nesio sekmadienius kapucinų kalbėtojas T. B. Roll per NBC-TV tinklą, apimantį 47 televizi-jos stotis; 1 val. 30 min. p. p. (EST; Chicago laiku — 12 v. 30 min. p.p.) ves rekolekcijas, esantiems namuose.

DEMESIO!

Telef. REpublic 7-5803

Kasdien nuo 2 val.

Sekmad. ir šventad. 9—2 v.

ADOMAS VAITKEVICIUS

ANGLIŲ IR ALYVOS

PARDAVIMAS

Visų rūšių namų apšildymo sistemų įvedimas, perdirbi-mas ir patalysymas

Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas

ATLAS FUEL CO. atstovas

4919 So. Paulina St.

PROspect 6-7960

ANTHONY B. PETKUS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

6812 SO. WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL.

1410 SO. 50th AVE.
CICERO, ILL.

GROVCHILL 6-0142
HEMlock 4-2644
TOWIhall 3-2109

John F. Eudeikis

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

4605-07 South Hermitage Avenue

Tel. Yards 7-1741-2 ir Bishop 7-9481

4330-34 South California Avenue

Telefonas Bishop 7-9719

AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

LIUDĖSIO VALANDOJ

MAŽEIK & EVANS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

6845 So. Western Ave. Air Conditioned kopyčia

REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta

Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime kopyčią arčiau jūsų namų.

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS

Ambulansų patarnavi-mas yra teikiamas dieną ir naktį. Rei-kale šaukite mus.

Mes turime kopyčias visose Chicago ir Roslando dalyse ir tuojais patarnaujam.

STEPONAS C. LACHAWICZ

2314 West 23rd PLACE

10756 S. MICHIGAN AVE.

Tel. Virginia 7-6672

PULLman 5-1270

PETRAS P. GURSKIS

650 West 18th STREET

Tel. SEeley 3-5711

ALFREDAS VASAITIS-VANCE

1446 South 50th AVE., CICERO, ILL.

Tel. OLYmpic 2-1003

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

Telephone YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE.

Tel. COMmodore 4-2228

3307 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-3401

ANTANAS M. PHILLIPS

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-1138—1139

JULIUS LIULEVICIUS

4348 S. CALIFORNIA AVE.

Tel. LAfayette 3-3572

LEONARDAS A. EŽERSKIS

1646 WEST 46th STREET

Tel. YArds 7-0781

Spygliai ir dygliai

Redaguoja L. ŽITKEVIČIUS

1318 Willoughby Ave., Brooklyn 37, N. Y., Tel. HY 7-7109

NEIŲKĖTINA MIRTIS

Džugašvilis mirė. Labai keista. Net neiŲkėtina. Kaip jis galėjo mirti, dar neiŲdęs viso pasaulio? Ta proga mus pagauja pesimistiškos mintys, tūtent tokios, kaip šios: ar komunizmas nemirs anksčiau, negu skelbiama jo rašte? Ką reiškia Malenkovas Džugašvilio vietoje? Ar jis pajęgs tiek žudyti, kiek žudė anas? Atsakymas prastas: nesuŲpės.

I Spyglių ir Dyglių redakciją užsuko labai nusiminęs poetas Runcė Dandierinas. „Liūdžiū, sako, dėl Džugašvilio mirties. Jam gerai, bet man nekas. Tiek eilėraščių apie jį parašiau, ir viskas eina velniop. Mano „Dainos vietinė ir sovietinė“ dar neišspaudėtos, o jų įkvėpėjo ir herojaus jau nebėra. Kas tą knygą bepirks? Herojui pagerbti parašiau dar vieną eilėraštį. Jei cenzūra pra-

leis, spausdink. Daugiau nebe rašysiu“.

„O apie mano knygą“, toliau kalbėjo Dandierinas, „paskelbk taip. Kas nori, gali dar pirkti (šviesesniai Džugašvilio atminimui). Joje rasite dainų, kokių jau niekas neberašys (a la Bimba myli Džugašvilį ir sapnuoja Kremliaus pilį) ir paveikslų, kokių jau niekas nebepeis (niekas kitas nėra nupiešęs Džugašvilio taip gražiai, kaip šios knygos iliustratorius dailininkas P. Osmolskis). Be to, paskelbk, kad visa ši reklama nėra reklama, o tikrai velionio pagerbimas“.

Taip mums bekalbant, radijas pranešė kitą liūdną žinią: mirė kitas džugašvilis (mažesnis) — Čekoslovakijos Gottwaldas. Iš tikrųjų keista. Miršta džugašviliai, o žmonija vis dar gyva.

Runcė Dandierinas

PAMINKLAS

Sau paminklą stačiau,
Kaip dar niekas anksčiau:
Už visas pabaisas
Ir augščiau, ir plačiau.

Ir ne vien pas rusus
Būsiu amžiais garsus:
Nėr tokios giminės,
Kur manęs neminės.

Buvęs tėvas visų,
Liksiu tas, kas esu.
Smogs į šoną vaikai —
Apsivers palaikai.

Kad ir galvą nuspirs,
Mano vardas nemirs.
Žengs karta po kartos
Ir garsingai kartos,

Koks baidyklė buvau,
Kaip žudžiau ir žudžiau...
Tai paminklas gražus!
Pastaciau — ir nežus!

Vilniaus Studentas

DĖKUI TAU, RAUDONARMIETI

Sveikas būk, raudonarmietei,
Ligi nosies apsisaukė!
Puolei suomį susirietęs,
Kol sudulkino rubaškę.
Dėkui tau, raudonarmietei,
Kad suėdei mūsų šalį.
Apetitas neregėtas:
Tiek apžiūti nieks negali.

Neišėik, raudonarmietei, —
Prašom, meldžiam šimtą kartų,
Veda Stalinas laimėti,
Kad paskiau visus iškartų.

Bet kas bus, raudonarmietei,
Kai suklups, mus bedrąskės?
Sutrupės ir tankai kieti,
Skudurais nulis rubaškės!

KAS GERIAU RAŠO?

Algimantas Mackus - Paširdžių plakimą jų pajuto, ir

„Sužadėtinė, artima smėliui. Atskilo debesys ir lietumi pritrinkusios sidabro jietys sausumo metalo smaigalais, kad nešdama ant rankų ir smėlį atėjo amžinoji sužadėtinė“.

Marytė Žiškutė sako, kad šis eilėraštis (tai eilėraštis! — R. d.) jai patiko ir, be to, pasirodė labai juokingas. Ji susigundžiusi eilių rašymo menu ir per kokią penkiolika minučių parašiusi:

„Sužadėtinė, artima pagaliui“ rašo („Naujiene“): „Dabar mūsų draugai (Algimanto Mackaus-Pagėgio ir mano), kalbės ir laikraščiuose rašys (apie kiekvieną atskirai), jog mudu dideli poetai ir jaučiame mūsų amžiaus žmonijos tragišką būitį ir žengiamo karto su Vakarų Europos literatūra“.

Antikomunistiniai Amerikos laikraščiai pripažįsta, kad Džugašvilis su savo armija niekais pavertė mitą (pasaką) apie vokiečių armijos nenugalimumą. Toks pripažinimas tarsi tik pasaka, kuri virsta niekais, prisiminus 1941 metus, kada „nenugalioji“ raudono-

Stella

Padėka

Nusivargęs beplaukdamas per Atlantą, Bet laimingai pasiekęs išsivajotą krantą Ir pamatęs aukso žemės kraštą, Noriu paskelbti savo padėkos raštą Visiems, kurie mano, būsimą milijonieriaus, Nuodėmingą molį dengė, vilgė, šėrė, Gelbėdami nuo bado ir maro Po Antrojo Pasaulinio Karo, Ir nepaliaujamai vedė į protą, Nes, nelaimė, buvau nediplomuotas.

Tad, pirmąją burnelę karčiosios išmetęs, Tučiuojau dėkoju minkštaisirdžiai tetai, Mano tetušio tikrai seseriai Marijonai Už „Care“ pakietą su fygomis ir bekonais, Kurs badmečiu ir Vakarų zoną atėjo Ir nuo kurio mėnesį per barzdą varvėjo. Taip pat dėkoju dėdei Jokimui Už graudžius pamokymus Ir už drūtą atsidavimą, Kurs man kaip iš dangaus nukrito. Ačiū draugui Bimbai už gazetą, Kurį vartojome tam tikroje vietoje; Rusų komisijai už pasiūlymą grįžti į tėvynę; BALFui už kombinė atlasinį; Geriems bičiuliams už naminę; Spekulantams už silkes ir dūmą; Ansambliams už suteiktą malonumą; Vokiečių žandarui už guzą, O amžinatilsi UNRAI už kukurūzas. Dėkoju komitetams už kvitus, Išduotus barakuose atostogų metu; Organizacijoms Už oracijas;

Poetams už melancholijos pompavimą, O veiksniams už atstovavimą. Giliausia padėką reiškiu Mergužėlėms už flirštą ir meilės laiškus; Spaudai už anekdotus apie šefą ir VLIKą Ir muštininkams, kurie pirmieji pasitiko. Ačiū senatoriams Už gailėtingą įstatymą; Skryningo komisijai už lemiąją „okay“, O šio laikraščio leidėjams Už padėkos įdėjimą dykai. Visiems, visiems, gerbiameji, Kurie dar tebeskursta Ar jau į dolerį tabaką sukate, Ačiū ir iki pasimatymo; O gal ir nepasimatymo... Jūsų buvęs žemiausias tarnas —

Dipukas

„Sužadėtinė, artima pagaliui. Perskilo pagaly ir mažos nuolaužos smulkių šapelių paukščiais išskrido tolimon. I mano sielą (pravirais varteliais) atelina trumpalaikė sužadėtinė su-

semti pjūvenų ir jas paskleisti nužymėton žemėn, pagimdant dar būsimus vaikus, kurie atsispindės nupoliruotam pagaly. Ir jų kūnai pajus, kad jie nebe vaikai ir ne vienai, ir kad gerklų troškimą jų pajus, ir vaizdą, spindintį tam pagaly, pats pagaly ir nuolaužos šapelių, paukščiais skrendančios tolyn, kad, nešdama patogų pagali, atėjo trumpalaikė sužadėtinė“.

Siūlau perkrikštyti

Per pirmąjį bolševikmetį gyventojai už A. Panemunės visus, kas glaudėsi prie kapų emė vadinti surusintomis pavardėmis, pvz. Krūgla buvo vadinamas Kruglovu ir t. t. Pagal šį pavyzdį aš siūlau Bimbą vadinti Bimbovu, Mizarą — Mizariovu ir t. t. Quasikalbininkas

Spygliadyglinė kronika

● Marytė Žiškutė, sukūrusi eilėraštį „Sužadėtinė, artima pagaliui“ rašo („Naujiene“): „Dabar mūsų draugai (Algimanto Mackaus-Pagėgio ir mano), kalbės ir laikraščiuose rašys (apie kiekvieną atskirai), jog mudu dideli poetai ir jaučiame mūsų amžiaus žmonijos tragišką būitį ir žengiamo karto su Vakarų Europos literatūra“.

● Antikomunistiniai Amerikos laikraščiai pripažįsta, kad Džugašvilis su savo armija niekais pavertė mitą (pasaką) apie vokiečių armijos nenugalimumą. Toks pripažinimas tarsi tik pasaka, kuri virsta niekais, prisiminus 1941 metus, kada „nenugalioji“ raudono-

ji armija galvotrukčiais movė iš Pabaltijo.

● 1940 m. Lietuvoje buvo paskelbtas sovietinių dainų konkursas. Galima buvo rašyti šiomis temomis: „Mes su Stalinu“ „Dėkui tau, raudonarmietei“ t. t. Vienas Vilniaus Universiteto studentas pasiuntė konkurso komisijai šiame numery spausdinamą dainą. Už ją tikrai jis būtų laimėjęs augščiau, sią premiją — kalėjimą ar ištrėmimą. Tačiau studentas nebuvo pasirašęs pavardės ir tokiu būdu premijos išvengė.

● Kad sovietų lėktuvai šaudė į amerikiečių bei anglų lėktuvus, mūsų nuomone, nieko nereikšima. Reikėtų daug ką, jei kas nors pašaudytų į sovietų lėktuvus.

● Praėjusį sykį, sakdami, kad N. Mazalaitė laimėjo ir dar laimės literatūrinių premijų, dar nežinojome apie jos „Gintarinį vartą“ premijavimą. Pasirodo, atspėjome. Bet tai dar ne viskas. Jau dabar spėjame, kad ateityje ji laimės ir daugiau premijų.

Džukų lenkų pokalbiai

— Marilka, Marilka, dzie pudziala grėbusuki?
— Kišu, plišu kamarulia.
(Klausė, kur padėjai šukas. Jai atsakė, kad įkišau į plyšį kamaroje).

Džukų lenkai nemoka nei lenkiškai, nei džukiškai. Juokais kartojamas jų posakis: Pšijachalu žydu, duri baladila, kidi aš napiuriu — kod tamsu, tamsu...

Džukų vaistai nuo pykčio

Kai užaina piktumas: išėik į lauką, atsistok prieš vėją ir išsižiok. Išsižiogę truputį pastovėk. Tada sugrįžęs išgerk ko rūgštaus ir praeis. Krokialaukis. Užrašė J. Būga

Atsinaujinimas tėvynės dvelkime

JURGIS GLAUDA, Detroit, Mich.

Neseniai knygų leidykla „Sūduva“ išleido A. Bendoriaus Lietuvos geografijos vadovėlį „Lietuva“.

Vadovėlio įvado žodyje, autorius rašo: autorius stengėsi ją (knygą) padaryti įdomią ne tik jaunajam lietuviui, bet ir šiaip kiekvienam lietuviui, išsilgusiam Tėvynės.

Tas vadovėlis (koks sausas ir nepatrauklus terminas!), pripuolamai pastebėtas knygyno lentynoje, pateko man. Aš tą knygą pirkau supažindinti savo sūnų su tolima ir jo atmintyje neužsilikusia Tėvyne. Gražus knygos viršelis (Dail. Kazio Varnelio freskinio pobūdžio vaizdas), daugybė iliustracijų tekste ir Lietuvos žemėlapis — taip vilioja įsigyti tą knygą.

Tą vadovėlį aš perskaičiau ne atitūrkdamas, nepajėgdamas paleisti iš rankų, kol neužverčiau paskutinio puslapio, kuriame graudus paveikslėlis: mergelė, stovinti prie uždarytų sodybės vartelių — laisvės ir mūsiškių su grįžimo belaukianti...

Nebūdamas geografijos mokslo bei geografijos dėstymo sistemos žinovas, aš negaliu nepareikšti viešai šios knygos turinio sukelto minčių ir įspūdžių, kaip eilinis skaitytojas, kaip tasai, autoriaus įvardintas „lietuvis, išsilgęs Tėvynės“.

Vis dėlto — grįžti į prarastą Tėvynę, vėl ir vėl prisikaupti ilgesingos tėvynės meilės įspūdžių ir minčių, kaip didžiai padeda mums tokios knygos, kaip prof. Kolupailos „Nemunas“ ir ši A. Bendoriaus „Lietuva“. Tų knygų skaitymas tolygus grįžimui į Lietuvą; palietimui Lietuvos žemės; apsišvalgimui po išsilgtų vietovių vaizdus.

Viskas konkrečiau ir aiškiau, bet tos meno kūrinio subjektyvizacijos, kuri dažnai iškraipo laukiamus prarasto gyvenimo įspūdžius, ir nušviečia viską autoriaus subjektyvinio išgyvenimo atspindžiais.

Lietuvos geografijos vadovėlis — o koks stebėtinai poveikis to vadovėlio, kada Tėvynė taip toli, kada ji nepasiekiamą, kada ji atskirta nuo mūsų. Ir tada, geografijos vadovėlis jau nebe geografijos vadovėlis, tasai mokinio palydovas jo studijos vandandis, bet keistas priminimas apie tai kas prarasta, kas niekad neužmirština ir amžinai mylima. Lyg Lietuvos snibždesys, atsiekęs mus iš tokių tolių. Ir tas snibždesys kužda į mūsų širdis: atmintį mane...

Ir autorius, pasidavęs tam ilgesio burtui, davė ne sausą ir pedantišką mokyklos vadovėlį, bet Tėvynės meilės žadinimo knygą. Kiekvienas skyrus, dažna pastraipa, išnašos ir istorinių įvykių sritį, kreipimas dėmesio į gamtos grožį ir žmonių dvasios turtais taip primena tą daukantią meilę savam kraštui, jo žmonėms, jų buičiai, gamtos grožį ir pasididžiavimą savo tautos istorija.

Lydinčios tekstą gausios iliustracijos, daugumoje naujos, nenuodėtos periodikos puslapiuose, todėl dvelkiančios šviežumu, vaizdžios ir jaukios lietuviui. Be maž kiekviename puslapyje išsidėstę tos iliustracijos. Štai viena: (pusl. 43) Neprikli. Lietuvos moksleiviai išvykos metu ekskursantų dėmesį į Lietuvos turtus. Mokytojas; už jo būrys moksleivių. Mokytojas dėsto mokiniams — galbūt jis kreipia ekskursantų dėmesį į Lietuvos miškų grožį, galbūt jis mini istorinius įvykius, gal deklamuoja Lietuvos dainių posakius, apdėnavusius Lietuvos gamtą. O gi ir ši knyga, tasai Lietuvos geografijos vadovėlis, dabar čia, mūsų gyvenimo sąlygomis, kaip tik yra tas mokytojas, atvedęs ekskursantus į Lietuvą ir aiškinąs jiems nežinomus ir puikius dalykus. Nejaugi dabar nesibūriuos už to mokytojo mokiniui,

taip, kad jie susibūrę už mokytojo Nepriklausomos Lietuvos miške, atydziai klausėsi jo žodžio.

Po bendrųjų žinių apie Lietuvą, jos žemę, upes, ežerus, klimatą, augalus, gyvulius, gyvenojus, švietimą, ūkio gyvenimą, kariuomenę — seka antroji dalis: Lietuvos sritys ir žymės vietovės.

Lietuvos sritys šios: Rytų Lietuva, Vidurio Lietuvos žemuma, Žemaičiai, Panemunių vietovės ir Sūduva.

Kokia marga, įvairi ir spalvinga toji Lietuva, besanti tikrai vidutinio amerikoniškosios valstijos dydžio. Kiek daug senovės pašventintų turtų telpa jos mažose miesteliuose, jos senovės paminkluose ir pastatuose. Kiek naujo, įdomaus ir kilnaus atskleidžia tos trumpos pastabos, kurias autorius priduria greta vardinamų geografinių objektų.

Nėbėra Mažosios Lietuvos ir Vilniaus Krašto sąvokų. Tos dirbtinos sąvokos nebekartojamos. Jos tikrai neatskiriamos Lietuvos sričių dalys. Mažoji Lietuva

K. Šimonis

Piliakalnis

sutilpo Žemaičiuose, o Vilniaus Kraštas — Rytų Lietuvoje. Logiškas suskirstymas sritimis.

Apie 100 gyvenviečių pavaizduota enciklopediškai glaustai: istorija, gamta, žymėsnybės. Mažoji Lietuvos geografinė enciklopedija. Prisipažinsiu, kad labai pasigedau čia Kelmės, garsios Žemaičiuose vietovės ir istoriškai žymėsnybės už Tytuvėnus, kuriems autorius paskyrė kelias eilutes.

Ši knyga skiriama vadovėliu lituanistikos mokyklai. Autorius rašo: knyga skiriama turinio apimtimi ir dėstymo metodu nuo seniau Nepriklausomoje Lietuvoje buvusių panašių vadovėlių.

Knygoje yra 176 puslapiai. Kaip reikia apgalvoti sąlygas, kurios teikėsi tiksliai tokio dydžio leisti mums knygą apie Lietuvos geografiją. Todėl prie linkėjimų kuo plačiausiai šiai knygai paplisti mūsų visuomenėje, reikia rėkte išreikti pagėdavimą, kad antroji šios knygos laida turėtų dvigubai tiek puslapių, kad būtų galima, nesivargant su knygos puslapių skaičiumi, duoti mūsų visuomenei pilną ir išsamią Lietuvos geografijos knygą.

Autorius dėkoja prof. Pakštui ir prof. Kolupailai bei p. Augustinui už pagalbą šią knygą ra-

šant. O kiekvienas skaitytojas turime dėkoti A. Bendoriui, kad jis, paruošęs tą knygą, suteikė mums visiems džiugią galimybę šios knygos puslapiuose pamatyti gyvą ir mielą Lietuvą ir vėl atsinaujinti Lietuvos dvelkime.

Premija už interview

Notre Dame Akademijos, esančios Covington, Ky., studentė Marjorie Theil padarė pasikalbėjimą su savo dėde kun. J. Schuler, atominės energijos mokslininku, dėsantu Villa Madona Kolegijoje, ir tai surašiusi laimėjo „Extension“ žurnalo premiją \$50. Konkurse dalyvavo 3,911 dalyvių, iš kurių 27-niems buvo suteiktos premijos.

Moteris vadovaus filosofam

Jacques Maritan, pasaulinio garso filosofas, konvertitas, Notre Dame universitete laikys paskaitą „Filosofija ir mokslų vienumas“. Paskaita bus katalikų filosofų suvažiavime, kurs prasidės balandžio 7 d. Suvažiavimui vadovaus pirmininkė dr. Elzietė Salmon, filosofiją dėstanti Fordhamo Universitete.

Knyga apie Sigrį Undset

Oslo Universiteto filosofijos profesorius A. Winsnes parašė knygą „Sigrį Undset“, kurioje be kitų dalykų studijuojama tos didžios rašytojos atsivertimas iš agnosticizmo į katalikybę. Balandžio vidury šis knyga anglų kalba išeina JAV-se.

Žvakės šviesa maloniausia

Europos ir Amerikos žvakių gamintojai džiaugiasi geru bizniu. Atsibodo elektros šviesa ir niekas negali sukurti tokios jaukios nuotaikos, kuri gaunama žvakių apšvietimu. Dėl to vis labiau žmonės mėgsta svečiuotis ar švesti kurias iškilmes naudodami žvakių šviesą. Pačios žvakės šiuo metu gaminamos daug geresnės: nerūksta, yra įvairių spalvų ir t. t.

„SIELA UŽ SIELĄ“

307 puslapių 43 iliustracijos
Kaina \$2.00

Knyga parašyta labai vaizdžiai, o Kun. A. Sabaliausko puikus vertimas knygą dar padaro įdomesnę. Labai tinka siskaitymui gavėnias laikas.

„NUO IMSRĖS IKI ORINOKO“

225 puslapių didesnio formato
Kaina \$2.50

Idomūs pergyvenimai misijonieriaus Kun. Antano Sabaliausko, vaizdžiai aprašyti knygoje. Kartu su autoriui keliausite Europoje, naslapingoje Indijoje ir Pietų Amerikoje.

„ALEKSANDRIJOS ŠEIKAS IR JO VERGAJ“

Įtaiso pasakas
94 pusl. Kaina \$1.25

Idomūs Aleksandrijos Šeiko nuotykių. Knyga tinkanti jaunimui.

Sias visas tris išvardintas knygas galite gauti „Drauge“.

D R A U G A S
2334 S. Oakley Ave.
Chicago 8, Illinois

„D R A U G A S“
2334 So. Oakley Ave.,
Chicago 8, Illinois
Telephone - - Virginia 7-6640-41
Užsakymai bus tą pačią dieną išpildyti. Knyga turi 248 psl. ir kainuoja tik 2 dol.